

Наврўз айёмигиз муборак бўлсин, азиз юртдошлар!

Нишона

Mustaqillik huquq demakdir

1997-yil 27-avgustdan chiqa boshlagan

www.huquq-gazeta.uz

2012-yil 22-mart, №12 (793)

Бош прокуратурада

Жорий йилнинг 13-14 март кунлари Бош прокуратурада одам савдосига қарши курашиш бўйича Тошкент ва Сирдарё вилоятлари ҳукумат комиссиялари масъул котиблари иштирокида ўқув семинарлари бўлиб ўтди.

Самарали ҳамкорлик йўлида

Гульноза РАХИМОВА,

Бош прокуратура матбуот хизмати раҳбари, Республика идоралараро комиссиясининг таҳлилий ишчи гуруҳи аъзоси

Одам савдосига қарши самарали кураш олиб бориш ва бу муаммони ҳал қилишда халқаро ташкилотлар билан ҳамкорлик ўрнатилган муҳим аҳамият касб этади. Ўзбекистоннинг ваколатли органлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва ҳамкорлик Ташкилоти ҳамда бошқа халқаро ташкилотлар билан ҳамкорликни йўлга қўйиб, уларнинг республикамизда одам савдосининг олдини олиш ҳамда ундан жабр кўрганларни ҳимоя қилиш борасидаги лойиҳа ҳужжатларини амалиётга татбиқ этишда иштирок этмоқдалар. ЕХТнинг Ўзбекистондаги лойиҳалари Координаторининг "Одам савдоси, мажбурий меҳнат (эксплуатацияси) ва ноқонуний миграцияга қарши курашиш самарадорлигини оширишга қўмаклашиш" лойиҳаси ҳам шулар жумласидандир. Ташқи ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, Бош прокуратура ва Республика идоралараро комиссияси мазкур лойиҳани амалга оширишда ҳамкорлар сифатида катнашмоқдалар.

Лойиҳа Ўзбекистон Республикасининг 2008 йил 17 апрелдаги "Одам савдосига қарши курашиш тўғрисида"ги Қонуни ижросини, шунингдек, аҳолини хабардор қилишга, жабрдийдаларни ҳимоялаш ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолияти самарадорлигини оширишга қаратилган дастурларни қўллаб-қувватлаш орқали одам савдосининг олдини олиш ва унга барҳам бериш бўйича халқаро мажбуриятлар бажарилишини таъминлаш мақсадида амалга оширилмоқда. Лойиҳанинг асосий мақсади — миллий ва халқаро тажрибани, шунингдек, мазкур соҳага хос бўлган замонавий хусусиятлар ва жараёнларни ҳисобга олган ҳолда одам савдосига қарши курашиш борасидаги фаолиятни такомиллаштиришдан, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2008 йил 8 июлдаги "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарорига мувофиқ одам савдосига қарши курашиш чораларини кучайтиришда республиканинг тегишли вазирликлари ва идораларига қўмаклашишдан иборат.

Лойиҳа қарийб тўрт йил давомида босқичма-босқич амалга оширилади.

2011 йилдан эътиборан одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика идоралараро комиссияси таркибига кирувчи тегишли вазирликлар ва идоралар билан ҳамкорликда лойиҳанинг учинчи босқичи амалга оширилмоқда. Идоралараро комиссия ва унинг ҳузуридаги ишчи гуруҳларининг ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш юзасидан тажриба алмашиш, ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш ҳамда одам савдосига қарши курашишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ўртасида тажриба алмашиш масалаларида ҳамкорликни мустаҳкамлаш борасидаги фаолиятини қўллаб-қувватлаш Лойиҳа доирасидаги энг муҳим вазифалардан бири ҳисобланади.

Лойиҳанинг биринчи таркибий қисми одам савдосига қарши курашиш бўйича Республика идоралараро комиссиясининг иш самарадорлигини ошириш, давлат органлари, жамоат ташкилотлари ва нодавлат нотижорат ташкилотларининг мазкур масаладаги ўзаро ҳамкорлигини яхшилашга қаратилган бўлса, иккинчи таркибий қисми одам савдоси жабрдийдаларини самарали ҳимоя қилиш ва уларга ёрдам кўрсатиш механизмларини такомиллаштиришга бағишланган тадбирларни қамраб олади.

Унинг учинчи таркибий қисмида эса, одам савдоси ҳолатларини аниқлаш, тергов қилиш ва жазолаш борасидаги ихобий тажрибаларни ўрганиш мақсадида халқаро ҳамкорлар билан ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш масалаларида ҳамкорликни мустаҳкамлаш ва заруратга қараб ННТни жалб этган ҳолда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ва суд органлари ўртасида тажриба алмашишга бағишланган тадбирлар назарда тутилган. Хозирги кунга қадар Лойиҳанинг учинчи таркибий қисми доирасида муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қатор тадбирлар ўтказилди. Жумладан, 2011 йил 10-12 октябрь кунлари Бош прокуратурада ўтказилган Европанинг Австрия, Чехия, Украина каби давлатларидан экспертлар ва мутахассисларнинг жалб этган ҳолда "Одам савдосига қарши курашиш самарадорлигини ошириш" мавзусида халқаро конференция ва бошқалар шулар жумласидандир.

Она ер қўшиғи

Маълумки, инсон табиатнинг таркибий қисми ва фарзани сифатида пайло бўлган. Шу сабабли инсониятнинг энг қадимги аънавалари ва байрамлари бевосита табиат, унаги ўзгаришлар, йил фасллари ва меҳнат жараёнлари билан узвий боғлиқ.

Шундай байрамлардан бири Наврўзидир. У Ўрта Осиё ва Шарқ мамлакатларида яшовчи халқларнинг қадимги аънавали байрамларидан бири. Унинг тарихи халқимиз тарихи билан чамбарчас боғлиқ. Халқимизнинг бебаҳо миллий қадрияти, маънавий мероси, гўзалдан-да гўзал байрами ҳисобланган Наврўз неча ёшдалигини ҳеч ким аниқ айтолмас керак. Унинг тарихи ҳақида турли маълумотлар, ривоятлар мавжуд. Наврўзга "Айёми шариф" — "Шарофатли кун", "Янги кун", "Йил боши", "Байрамлар шоҳи" каби кўпдан-кўп таърифлар берилган. Маҳмуд Қошғарий, Абу Райҳон Беруний, Юсуф Хос Ҳожиб, Алишер Навоий, Мирзо Бобур каби буюк аждодларимиз асарларида ҳам Наврўзи одам тарихи, моҳияти ҳақида қимматли маълумотлар келтирилган.

Бир донишманддан Наврўз қачондан бошлаб байрам қилинган, деб сўралганда у Ой ва Кўёш пайдо бўлган пайтдан, деб жавоб берган экан. Абу Райҳон Беруний эса, "Кўёш ва ой фалакнинг икки кўзи бўлганидек, Наврўз ва Меҳржон заминнинг икки кўзидир", дейди.

Ҳар бир нарсанинг илдизи бор. Илди-зи бор ниҳол эса шода-шода гуллаб, мева беради. Наврўз бизнинг маънавий илди-зимиздир. Ҳар баҳорда замин билан бирга тириклик ва ҳаёт фалсафасининг теран томирлари уйғонади. Тўрт унсур — ер, сув, қуёш, ҳаво ҳаёт ришталари мисоли инсон билан боғланади. Шу боис Наврўзда инсон ўзлигини излаб, қалбдан заминга ақин-лашади.

Наврўз — фақат йилнинг эмас, баҳорнинг ҳам бошланиши. Аслида бизда баҳор фаслининг бошланиши 1 мартдан эмас, 21 мартдан ҳисобланган. Шу сабабли ҳам халқимиз яқинларининг туғилган кунинда ёхуд ёш тўйида: "Фалон баҳорингиз муборак бўлсин!" — дейди. Демак, ёш тушун-часи ҳам Шарқда бевосита йил боши — кўлчан билан боғлаб айтади.

Наврўз, аввало, Она Ер байрами, бу гўзал

Норбўта ҲОЗИЕВ,
«Huquq»

қўшиқ деҳқонлар байрами. Биз — ўзбеклар эса, асосан, деҳқон халқимиз. Ҳаддан ташқари ўтроқлигимиз, ҳатто қишлоқнинг ўрта-ридан четроғига қўчиб ўтишни ҳам қарийб мусофирлик ҳисоблашимиз, хуллас, юртга айрича муҳаббатимиз ҳам ана шу табиатга, саховатли еримизга меҳримиздан. Деярли барча Шарқ халқларида янги йил айна ана шу ўзгаришлар фасли — баҳордан бошланиши ҳам ота-боболаримиз табиатга биздан кўра яқинроқ бўлганидан далолат.

Яратувчанлик, яшариш, янгилишни билан боғлиқ энг эзгу ва ҳаётбахш аънаваларни ўзида мужассамлаштирган Наврўз байрами ана шундай бетакрор ва гўзал қадриятлардан ҳисобланади. Неча минг йиллар бурун юзага келган бу баҳорий тантана халқимизнинг ўзлигини, менталитетини, миллий қиёфасини бор бўй-баста билан акс этти-радиган умидбахш кўнгиш жавҳаридир.

Асрлар ардоғида улғайиб, ҳар бир авлод кўнгиш чаманзорини турфа чечакларнинг анвои бўйларидан баҳра олиб сайқал топган бу фусункор байрам ҳаммиса эзгулини улғу-лаб, халқимиз дилига ҳаётсеварлик, бунёд-корлик, меҳр-мурувват, тинчлик, ватанпар-варлик, мўл ҳосил ва кут-барақа ғоясини жо этиб келган.

Халқимиз Наврўз байрамини ўта кўтарин-клик билан нишонлаган. У турли-туман ма-росимлар, урф-одатлар, расм-русумлар билан бойитилган. Жумладан, байрам кунини ширинликлар ҳада қилиш, гуллар тақдим этиш, сув селиш каби удумлар ҳаётнинг тинч-тотув ўтиши, йил давомида сувнинг сероб бўлишини аниқлаш, мўмиё бериш, зайтун ёғи суртиш эса саломатлик тилаш, бало-ю офатларни даф қилиш ниятини бил-дирган.

Қишнинг рутубатли кунларидан сўнг уй-жойлар саранжом-саришта қилинган, жамоа жам бўлиб уюштирилган ҳашарларда маҳал-ла, қишлоқ кўчалари тозаланган, чорвоғу боғлар тартибга солинган, ариқ-зовурлар то-заланган, қўчатлар ўтқазилган. Энг муҳими, одамлар руҳан покланишган, қалблари гўзал-лашган, гина-қудуратлар унутилган, урушган-лар ярашган. Ҳамма бир-бирига яқинлик ти-лаган. Ёлғиз қариялар, етим-есирлар, меҳр-га муҳтож кишилар ҳолидан хабар олинган.

(Давоми 4-бетда)

Имкониятлардан фойдаланинг, фаолиятингизни кенгайтиринг!

Қашқадарё вилоят прокуратураси томонидан Қарши тумани тадбиркорлари билан ўтказилган навбатдаги йиғилишнинг мазмун-моҳияти бугунги куннинг ана шу даъватига қаратилди.

Кенгайтиринг!

Баходир ЭРКАЕВ,
Қашқадарё вилоят прокуратураси
бўлим катта прокурори

— Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик иқтисодий ёлғизимизни янада ривожлантириш, янги иш ўринларини ташкил қилиш ва халқимиз фаровонлигини бундан-да оширишда муҳим рол ўйнайди, — деди вилоят прокурори Х.Турдибоев тадбирини кириш сўзи билан очар экан. — Шу сабабли, Президентимиз, ҳукуматимиз томонидан тадбиркорлик субъектларини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш ва уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини таъминлаш борасида жуда катта ғамхўрлик кўрсатилаётган. Тадбиркорлик борасидаги имтиёз ва имкониятлар кўламини йил сайин кенгайтириб бормоқда. Таассуфки, ана шундай имконият ва имтиёзлар кўламиндан етарлича хабардор бўлмаган фуқароларимиз ҳам бор. Бунга биргина мисол келтираман: бир фуқаро иссиқхона қуришга ер олиш учун бу ишни ҳал этадиган мутасадди ва орага тушган кимсаларга катта миқдорда пул берилди керак, деб ўйлабди ва шунга ҳаракат қилибди. Яна ким дегн — олий маълумотли мутахассис. Мана унинг тушунчаси ва ҳуқуқий савияси! Мана унинг юртимизда кечаётган жараёнлардан хабардорлиги. Ваҳоланки, тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлган, айтилик, иссиқхона қуриб, маҳсулот етиштиришни ният қилган кишига ер бепул ажратилади. Ер сотилмайди, фақат қимомиди савдосида уй-жой қуриш учун ажратилган ер участкаларини сотилиши мумкин.

Вилоят прокурорининг куйиниб гапирганича бор. Мамлакатимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик борасида амалга оширилаётган ишлар, тадбиркорлик субъектлари учун яратиб берилаётган имтиёз ва имкониятлар оммавий ахборот воситалари, турли тадбирлар орқали доимий равишда тарғиб қилинаётганига, хусусан, вилоят прокуратураси томонидан ана шу мавзуга бағишланган ўтган йилдан бошлаб, мунтазам равишда, ҳар ойда

икки-уч мартадан йиғилишлар ўтказиб келинаётганига, тадбиркорларимизнинг ҳуқуқлари ҳимоя қилиниб, қонунбузилишларига қарши қатъий чоралар кўрилаётганига қарамай, ҳамон қонунларимизга зид иш қилаётганлар, тадбиркорлар ишини ҳал этишни сансалорлик билан чўзаётганлар, тадбиркорлар ва фуқароларимиз орасида эса ўз ҳақ-ҳуқуқлари учун курашмаётганлар учраб турибди. Вилоят прокурори мисол тариқасида айтган ер олиш билан боғлиқ ҳуқуқбузарлик ҳолати бунинг бир исботидир. Ваҳоланки, Ўзбекистон Республикаси Ер кодексининг 16-моддасида "Ер давлат мулки — умуммиллий бойликдир, ундан оқилона фойдаланиш зарур, у давлат томонидан муҳофазат этилади ҳамда олди-сотди қилинмайди, айир-бошланмайди, ҳада этилмайди, гаровга қўйилмайди. Ўзбекистон Республикасининг қонунларида белгиланган ҳоллар бундан мустасно" эканлиги кўрсатиб ўтилган.

Йиғилишда шунингдек, вилоят Давлат солиқ бошқармаси бошлигининг ўринбосари К.Қурбонов солиқ соҳасидаги ўзгаришлар ва янгиликлар, тадбиркорлик субъектлари учун кўзда тутилган имтиёзлар ҳақида сўзлаб берди.

— Мамлакатимизда солиқ ставкалари йилдан-йилга камайтирилиб, солиқларни топишиш усуллари соддалаштирилмоқда, — деди у. — Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари, умуман, барча солиқ тўловчилар ўзларини қизқитираётган саволларга тезроқ ва батафсил жавоб олишлари учун интерактив хизматлар йўлга қўйилмоқда. Давлатимизнинг солиқ сиёсати, бу борада енгилликлар берилаётгани, энг аввало, ҳўжалик юритувчи субъектлар фаолиятининг яхшиланшига, фуқароларимизнинг даромадларини ошишига қаратилганини куйидаги қийёсий рақамлардан ҳам билиш мумкин: фойда солиғи ставкаси 1992 йилда 45 фоиз-

ни ташкил этган бўлса, 2011 йилга келиб бу кўрсаткич 9 фоизни ташкил этди. Шу даврда ишчи-хизматчиларнинг даромад солиғи ставкаси 60 фоиздан 22 фоизга, мол-мулк солиғи ставкаси 5 фоиздан 3,5 фоизга, ягона ижтимоий тўлов ставкаси 40 фоиздан 25 фоизга, микрофирмалар ва кичик корхоналар учун ягона солиқ тўлови ставкаси 2005 йилдаги 13 фоиздан 2011 йилда 6 фоизга камайтирилди. Биринчи ўтган йили айрим солиқ ставкаларининг камайрилиши эвазига вилоятимиз корхоналари ихтиёрига салкам 7 миллиард сўм маблағ қолдирилди. Натижада, ишлаб чиқаришни янада кенгайтириш, корхоналарни модернизация қилиш, янги технологияларни жорий этиш, ишчи-хизматчиларнинг иш ҳақлари микдорини ошириш учун қўшимча имкониятлар пайдо бўлди.

Президентимиз яқинда Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган йиғилишида таъкидлаганидек, 2012 йилда "Солиқ юқини, биринчи навбатда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларидан олинандиган солиқ юқини сезиларли даражада камайитириш белгиланмоқда. Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари учун ягона солиқ ставкаси 6 фоиздан 5 фоизга туширилиши режалаштирилмоқда".

Тадбирда Марказий банк вилоят бошқармаси бошлигининг биринчи ўринбосари Р.Аминов вилоят таъжирот банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари ажратилган кредитлар ҳақида маълумот берди.

— 2011 йилда, — деди нотик, — вилоятда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга ҳар томонлама кўмак бериш, жумладан, инновацион ва истикболли бизнес лойиҳаларини банклар томонидан молиявий қўллаб-қувватлаш, айниқса, уларга имтиёзли шартлар асосида кредит маблағлари ажра-

тишга алоҳида эътибор қаратилди. Кичик бизнес субъектларига ажратилган кредитлар ҳажми 1,5 баробар ошиб, жами 8137 та бизнес лойиҳасини амалга ошириш учун 216,9 миллиард сўм миқдорда кредитлар йўналтирилди ва бунинг натижасида 29118 та янги ишчи ўринлари яратилди. Шу жумладан, Қарши туманида 2011 йилда кичик бизнес субъектларига ажратилган кредитлар ҳажми олдинги йилга қараганда 1,8 баробарга ошиб, 9,8 миллиард сўмини ташкил этди ҳамда 1563 та янги ишчи ўрни яратилди.

2012 йилда эса вилоятимизда кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни ривожлантириш учун таъжирот банкларининг филиаллари томонидан 226 миллиард 800 миллион сўмдан ортиқроқ кредитлар ажратилиши кўзда тутилмоқда. Шунинг қарийб 14,0 миллиард сўмини Қарши тумани тадбиркорлик субъектларига ажратиш мўлжалланмоқда.

Йиғилиш жонли мулоқот тушини олди. Қўллаб тадбиркорлар ўзларини қийнаётган, фаолиятларини янада жонлантиришга ҳалакат бераётган муаммоларни тилга олдилар. Хусусан, "Юлдуз-чевар" хусусий корхонаси раҳбари ўзлари ишлаб чиқарган маҳсулот четдан келтирилаётган маҳсулотдан анча арзон бўлса-да, вилоят "Пахтаसानот" бирлашмаси мутасаддилари соғлом рақобатга амал қилишмаётгани сабабли сота олмаётганини айтиди ва бу борада ёрдам сўради. Ана шунга ўхшаш бир неча муаммолар вилоят прокуратураси томонидан назоратга олиниб, уларни ҳал этишда ёрдам кўрсатилиши билдирилди.

Бу галги тадбирга назорат органлари, вилоят таъжиротлари раҳбарлари ва мутахассислардан ташқари, қишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари раҳбарлари ҳам тақдир этилган эди. Маҳаллалардаги аҳволни маҳалла фаоллари

яхшироқ билишди. Вилоят прокурори таъкидлаганидек, жойларда тадбиркорлик билан шуғулланмоқчи бўлганлар кўллаб топилади. Масалан, кимдир иссиқхонада гул, таъжирот етиштиришни ёки тибкувчиликни яхши билади-ю, лекин тадбиркорлик фаолиятини бошлаш учун қай тартибда ер ёки кредит олишни билимайди. Ана шундай кишиларга ҳуқуқий маслаҳат ва ёрдам бериш тадбиркорлар сафининг янада кенгайтиришга олиб келади. Тадбиркорлар сафи кенгайса, янги иш ўринлари яратилади, фуқароларимизнинг даромадлари кўпаяди. Ҳар бир ҚФЙ раиси ўз қишлоғи, маҳалласи аҳлига, таъжирот вакили эса ўз жамоасига кичик бизнес ва тадбиркорлик борасидаги янгиликлар, имтиёзлар, банклар томонидан ажратилаётган кредитлар ҳамда бошқа фойдали маълумотлар тўғрисида сўзлаб бериши кераклиги таъкидланди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик вақиллари ҳозир ана шундай тадбирлардан беҳабар қолмасликка ва уларда албатта, иштирок этишга ҳаракат қилишмоқда. Негаки, вилоят прокурори бошчилигида ўтказиб келинаётган бундай тадбирларда улар ўзларини қизқитираётган қўллаб қувватларга жавоб олмаётганлиги, солиқ, банк соҳасидаги янгиликлардан хабардор бўлишмоқда, ҳуқуқий билимларини ошириб, тадбиркорлик фаолиятларига тўсиқ бўлаётган муаммоларни ҳал этиш ўзларини ўрганаётганлар ва муурожаатларига амал қилиб ёрдам олмаётганлар.

Шунингдек, Миришкор туманида ҳам вилоят прокуратураси томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари иштирокида ана шундай учрашув ўтказилди.

Ижтимоий ҳимоя устувор

Ўзбек модели сифатида тан олинган мустақил тараққиёт йўлимиизнинг негизини ташкил этувчи машҳур беш тамойилдан бири — кучли ижтимоий сиёсат бугун ўзининг юксак самараларини бермоқда. Истиклолнинг дастлабки кунларидан бошлаб эл-юртимиз ҳаётига кескин салбий таъсир кўрсатадиган оқибатларни имкон қадар камайитириш, кўп болалар ва кам таъминланган оилалар, ёлғиз кексалар, етим ва ногиронлар, талаба ва пенсияерларнинг манфаатларини ҳар томонлама ҳимоя қилишга қаратилган кенг қамровли ишлар амалга оширилди.

Бирок, қонун ҳужжатларида биноан, мазкур соҳада амалга оширилаётган ислохотлар жараёнида бевосита иштирок этиб, фуқароларга пенсия ва ижтимоий нафақалар тайинлаш ва тўлаш вазифаларини муносиб тарзда бажариши лозим бўлган мансабдор шахсларнинг ўзи эгаллаб турган лавозимидан шахсий манфаатлари йўлида фойдаланиб, давлатнинг пенсия ва ижтимоий нафақаларга ажратилаётган маблағларини ўзлаштириш, сохта ҳужжатларни тузиш йўли билан пенсия ва нафақа олиш ҳуқуқига эга бўлмаган фуқароларга тўлаб юбориши ва бошқа йўлар билан талон-торож қилиш ҳолатлари учраб тургани ачинарли ҳол.

СВОЖДЛҚК Департаментининг Олтинқўл туман бўлими томонидан ушбу соҳада қўнийликни таъминлаш, пенсия ва нафақалар учун ажратилган маблағларни талон-торож қилиш ва мақсадсиз сарфлашни ҳолатларини аниқлаш, айбдор шахсларга нисбатан жазо муқаррарлигини таъминлаш борасида муайян ишлар амалга ошириб келинмоқда.

Жумладан, бўлим ҳодимлари томонидан ўтказилган тезкор таҳлилий ўрганишлар довомида Олтинқўл тумани бюджетдан ташқари пенсия

Отабек ИСАЕВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг Олтинқўл туман бўлими бошлиғи

жамғармасида содир этилган қатор жиноятлар фож этилиб, айбдор шахсларга нисбатан қўний чоралар кўрилди.

Бюджетдан ташқари пенсия жамғармасининг "Пенсия ва нафақалар тайинлаш" шўъбаси бошлиғи лавозимида ишлаб, бўлимнинг пенсия тайинлаш комиссияси аъзоси ҳисобланган Мирзохид Собиров эгаллаб турган лавозимидан шахсий бойлик орттириш мақсадида фойдаланган. У ёшга доир нафақага қичишга ёки имтиёзли асослар билан нафақага қичиш ҳуқуқига эга бўлмаган фуқаролар У.Ходжаназаров ва Т.Алимовнинг ҳар биридан 150 минг сўмдан, жами 300 минг сўм пулни пора тариқасида олиб, бунинг эвазига улар тақдим этган ҳужжатлардаги туғилган йили саналарини ўзгартириб, пенсия тайинлаш тўғрисида қарор чиқаришга эришган. Шу тариқа 9 млн. 571 минг сўм ноқўний пенсия тўлинишига эришиб, бюджет маблағларини талон-торож қилган. Бундан ташқари, М.Собиров ушбу фуқароларга доир туғилган ҳужжатлардаги камчиликлар текширувга келган комиссия томонидан аниқланганлиги баҳона қилиб, тамағирлик йўли билан ҳар биридан 250 минг сўмдан пулни пора тариқасида олганлиги аниқланган. Мазкур ҳолат буйича ЖҚнинг тегишли моддалари билан жиноят иш қўзғатилиб, тергов ҳаракатлари довомида жиноят иши буйича ана бир қанча шахсларнинг айблилик масаласи ҳал қилиниб, иш судга юборилди. Суд М.Собировга нисбатан тегишли жазо тайинлади, шунингдек, иш доирасида бошқа айбдор шахсларнинг ҳаракатларига ҳам қўний баҳо берилди.

Фуқароларимиз қонун берган имкониятлардан унумли фойдаланаётган бир пайтда валютафурушликни ўзига касб қилиб олган айрим кимсаларнинг ҳам борлигини афсус билан таъкиллаб ўтишга тўғри келади.

Хулоса чиқармагач...

А.БАХРОМОВ,
СВОЖДЛҚК Департаментининг Ангор туман бўлими суриштирувчиси

Шуниси ачинарлики, уларнинг орасида қилмишига яраша жазо олган бўлса-да, бундан тегишли хулоса чиқармай, ана ўша қилмишни такрорлаётганлар кўп учрамоқда. Бу каби ҳолатларга барҳам бериш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги СВОЖДЛҚК Департаментининг Сурхондарё вилоят бошқармаси томонидан ҳам бир қатор тадбирлар олиб борилмади.

Жумладан, 2011 йил 8 февраль кунини Департаментнинг вилоят бошқармаси, Ангор туман бўлими томонидан ҳуқуқий муҳофазат қилувчи органлар билан ҳамкорликда ўтказилган тадбирда фуқаро Б.Эргашев муқаддам ЖҚнинг 177-моддаси 2-қисми билан судланган бўлса-да, бундан ўзига тегишли хулоса чиқармасдан, доимий равишда ноқўний валюта савдоси билан шуғулланиб келганлиги аниқланди. У фуқаро Т.Каримовдан ҳар бир АҚШ доллари 2350 сўмдан сотиб олиб бериш эвазига олдиндан 20 млн. сўм пулни олиб, автомашинаси юқонасига жойлаштирган экан.

А.Абдурусолов ва Н.Бобокўловлар ҳам ана шундай, тавбасига таянмаганлардан бўлиб чиқиди. Илгари шундай қилмишлари учун жиноят ишлари буйича Жарқўрган туман судининг ҳукми билан жазога тортилган бўлсалар-да, бу жазо уларга қор қилмаган кўрилади. Валюта олди-сотдиси билан шуғулланишни қанда қилишмади. Ўтказилган тезкор тадбирда уларнинг қилмишлари яна бир бор фож этилди.

Бу сафар улар ўзаро жиноий тил бириктириб, тадбирга жалб қилинган фуқарога қўнунга хилоф равишда 6400 АҚШ долларини 14 млн. 80,0 минг сўмга сотган вақтда ушланди.

Б.Эргашев, А.Абдурусолов ва Н.Бобокўловларнинг қилмишлари учун суднинг ҳукми ўқилди ва улар жиноятга жазонинг муқаррарлигига яна бир қарра амин бўлишди.

Пахтачилик қишлоқ хўжалигининг етакчи тармоғи ҳисобланади. Кейинги йилларда бу тармоқни ривожлантиришга қаратилган бир қатор чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Прокуратура органлари томонидан "Ўзпахтасаноат" уюшмасида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 12 июндаги "Республика пахта тозалаш саноатини бошқариш тизимини такомиллаштириш тўғрисида"ги ва 2006 йил 18 сентябрдаги "Пахта чигитини етказиб бериш ва ундан фойдаланиш механизминини такомиллаштириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги Қарорлари ижроси устидан қатъий назорат ўрнатилган.

Тахлиллар "Ўзпахтасаноат" уюшмаси тизимидаги корхоналар фаолияти устидан идоравий назорат ва ички ташкилий интизом бўшаштириб юборилганлиги, пахта ва унинг қўйи тизимидаги айрим корхоналар мансабдор шахслари ўз хизмат вазифаларига масъулиятсизлик ва ўзибўларчилик билан қараганлиги, пахта хомашёси сақланиши ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги оқибатида айрим мансабдор ва моддий жавобгар шахслар томонидан турли суиистеъмолчиликлар ва ўзлаштириш ҳолларини содир этиш ҳолатлари мавжудлигини кўрсатди.

Вилоятларда пахта ҳосилини қайта ишлашда қўйилган натижаларга эришилмади. Хусусан, пахтадан чигит олиш, унинг сифати ва сақланиши устидан етарли назорат таъминланмаган. Бунинг оқибатида биргина ўтган йил ҳосилидан 31 нафар мансабдор ва моддий жавобгар шахс зиммасидаги 4,3 млрд. сўмлик пахта маҳсулотлари талон-тороқ қилинди. Белгиланган меъёрга нисбатан 630 млн. сўмлик ҳамда 597 тонна момиқ кам олинди.

Жойларда пахта толасини сотишда қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилди. Жумладан,

Доимий назорат ўрнатилган

1-навли пахта толасини 5-нав нарҳида сотиш оқибатида "Бука пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари томонидан давлат манфаатига 4 млрд. сўм, "Янгийўл пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари томонидан 2,4 млрд. сўм ва "Чиноз пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари томонидан 2 млрд. сўмлик зарар етказилди. Ушбу ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдор шахслар суд ҳукми билан узоқ муддатга озоқликдан маҳрум қилинди.

Шунингдек, Самарқанд вилоят "Пахтасаноат" худудий акциядорлик бирлашмаси ва унинг тизимидаги пахта тозалаш корхоналари моддий ва мансабдор шахслари 136,2 млн. сўмлик 29,3 тонна пахта толасини олдидан тўловсиз сотиб юбориб, 1,6 млрд. сўмлик 22.492 тонна техник чигитнинг қамомадига йўл қўйганлиги учун суд олдида жавоб бермоқдалар.

Уюшма тизимида пахта чигитини талон-тороқ қилиш ҳолатларига ҳамон барҳам берилмади. Масалан, "Учтепа пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари 112 млн. сўмлик, "Сўфиқишлоқ пахта тозалаш" акциядорлик жамияти агрономи М.Қурбонов 23 млн. сўмлик уруғлик чигитни талон-тороқ қилганлар. Бундан ташқари, "Пискент пахта тозалаш" акциядорлик жамияти чигит нарзорати А.Маҳмудов 412 тонна чигит, товаршунослар Ф.Турсунов, З.Абдуҷабборов ва Ш.Жамоловлар зиммасидаги 604 тонна пахта ортиқча сарфланишига ҳамда 184 тонна тала, 469 тонна чигит меъёрига нисбатан кам олинди.

Ушбу ҳолатлар юзасидан қўзғатилган жиноят ишлари бўйича айбдор шахсларга жазо муқаррарлиги таъминланди. Уюшма тизимидаги корхоналарда тўлов интизомига оид қонунлар ижросини таъминлашда ҳам суиистеъмолчилик ва қўзғабунчиликларга йўл қўйилмоқда. Жумладан, "Чироқчи пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари амалда қарздорлик мавжуд бўлмаган 56 та фермер хўжалик-

лариغا 683 млн. сўм, "Боғдод пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари 93 та фермер хўжаликларига 615 млн. сўм, "Қўқон 2-пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари 124 та фермер хўжаликларига 493 млн. сўмлик бюджет маблағларини ортиқча тўлаб юбориб, жамият манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказганлар.

Мазкур ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари қўзғатилиб, айбдор шахсларнинг жиноий жавобгарлик масаласи ҳал қилинди.

Тизим корхоналарида пахта хомашёсини ва ундан чиқадиган иккиламчи маҳсулотларни ўзлаштириш ҳолатлари мавжуд. Жумладан, "Қува пахта қайта ишлаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари томонидан 388,1 млн. сўмлик 612 тонна пахта хомашёси талон-тороқ қилинган. Балиқчи туманидаги "Чинобод пахта тозалаш" акциядорлик жамиятига қаршали Насриддинобод пахта тозалаш маскани мудири Ш.Абдуллаев 11 млн. сўмлик 179 тонна қалта момиқ аралаш чикинди қамомадига йўл қўйган. Бундан ташқари, Амударё туманидаги "Хитой" пахта қабул қилиш пункти ҳайдовчиси М.Ишимбетов ўзига ишониб топширилган 3,4 млн. сўмлик пахта хомашёсини белгиланган манзилга олиб бормасдан қўшилари Х.Янгибоева ва Б.Худойбергеновларнинг ҳонадонларига тушириб, талон-тороқ қилган.

Ушбу ҳолатлар юзасидан қўзғатилган жиноят ишлари бўйича айбдор шахсларга жазо муқаррарлиги таъминланди.

Уюшма тизимидаги корхоналарда тўлов интизомига оид қонунлар ижросини таъминлашда ҳам суиистеъмолчилик ва қўзғабунчиликларга йўл қўйилмоқда. Жумладан, "Чироқчи пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари амалда қарздорлик мавжуд бўлмаган 56 та фермер хўжалик-

лариға 683 млн. сўм, "Боғдод пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари 93 та фермер хўжаликларига 615 млн. сўм, "Қўқон 2-пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари 124 та фермер хўжаликларига 493 млн. сўмлик бюджет маблағларини ортиқча тўлаб юбориб, жамият манфаатларига жуда кўп миқдорда зарар етказишган.

"Чинобод пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари эса фермер хўжаликларини қўллаб-қувватлаш учун ажратилган маблағлар тўғрисида тақсимланганлиги оқибатида 41 та фермер хўжаликларига 55 млн. сўм кам, 31 та фермер хўжаликларига 581 млн. сўм қўйи маблағ ажратилган. "Шеробод пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари фермер хўжаликлари томонидан давлат эҳтиёжларига етказиб берилган пахта ҳосили учун тўловни лозим бўлган 470 млн. сўмни бошқа мақсадларга сарфлашган. "Гулбоғ пахта тозалаш" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари ва бошқалар 149 млн. сўмлик, "Андижонпахтасаноат" худудий акциядорлик бирлашмаси мансабдор шахслари 91 млн. сўмлик, "Пойтуғ пахта тозалаш" акциядорлик жамияти бош ҳисобчиси Т.Юлчиев 70 млн. сўмлик жамият маблағларини талон-тороқ қилганлар. Ушбу ҳолатлар юзасидан жиноят ишлари бўйича айбдор шахсларнинг жавобгарлик масаласи ҳал қилинди.

2011 йил пахта ҳосилини қабул қилишда ҳам қўп қонунбузилиш ҳолатларига йўл қўйилди. Масалан, Жалақуд туманидаги "Сўфиқишлоқ" акциядорлик жамияти товаршуноси А.Маматқулов ва бошқалар жиноий тил би-

Улғубек АХУНОВ,
Бош прокуратура
бўлим катта прокурори

риктириб 10 тонна пахта хомашёси топширилганлиги ҳақида сохта қабул қилганлигини расмийлаштириб бериш эвзасига "Назарали ҳожи" фермер хўжалиги раҳбари Д.Маманазаровдан 1 млн. сўмни пора тарихида олганлиги учун тергов олдида жавоб бермоқда. Бундай мисолларни бошқа худудлардан ҳам келтириш мумкин.

Муқаддам содир қилган ўзлаштириш ва бошқа жиноятлари учун жазони ўтаётган шахсларнинг пахта хомашёсини қабул қилиш жараёнида моддий жавобгарлик лавозимларига тайинланганлиги йўл қўйилгани ачинарлидир. Жумладан, "Зафаробод пахта тозалаш" акциядорлик жамиятида муқаддам содир қилган жинояти учун 3 йил муддатга мансабдорлик ва моддий жавобгарлик вазифаларида ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилиниб, жазони ўтаётган фуқаро Э.Давлатов "Ф.Хўжаев" пахта қабул қилиш пункти мудири лавозини ва қонуний тайинланганлиги аниқланиб, прокурор протестига асосан у мазкур вазифадан овоз қилинди.

Айрим пахта тозалаш корхоналари томонидан пахта хомашёси паст навада қабул қилинишига йўл қўйилган. Масалан, "Хўжайли толаси" акциядорлик жамияти мансабдор шахслари Тахиятов шахридаги Паразу пахта терминалидан 173,6 минг АҚШ долларлик 98,6 тонна 1, 2-нав пахта толасини 5-нав сифатида расмийлаштириб, давлатга 369 млн. сўмлик моддий зарар етказганликлари учун суд олдида жавоб бердилар.

2012 йил — Мустақкам оила йили

Бола қалбига гард қўйилмасин

Мамлакатимиз Президентини томонидан жорий йилнинг "Мустақкам оила йили" деб эълон қилинишида чуқур мазмун-моҳият мужассам. Негаки, оиласида тинчлик-хотиржамлик ҳукми сурган инсонлар ўзларини чин маънода бахтлиман, деб ҳисоблашга ҳаққидирлар.

Оила — жамият пойдевори. Муқаммал шакланган, тинч-тотув оилалардаги одоб-ахлоқ, ўзаро ҳурмат-эҳтиромни кўриб, дилингиз яйрайди. Ўзаро муносабатларида меҳр-оқибатли, бир-бирларининг ҳурматларини ўрнига қўйдиган оила соҳибларининг фарзандлари ҳам улғайган, ота-оналари каби ибратли ҳонадон соҳиблари бўлишлари бегумон. Ҳаётий мисоллардан келиб чиқиб айтган бўлсак, миллий урф-одатлар, қадриятларга амал қилган оилаларда барака бўлади, тинчлик, осойишталик, товулик ҳукм суради.

Шу ўринда жамиятимизда оила институтининг ҳар томонлама ривожланиши учун барча шароитлар яратиш берилаётганини алоҳида таъкидлаб ўтишимиз лозим. Давлатимиз раҳбарининг "2009-2013 йилларда аҳолининг репродуктив саломатлигини мустақкамлаш, соғлом бола туғилиши, жисмоний ва маънавий баркамол авлодни янгда етказиш борасидаги ишларни алоҳида қўйиштириш ва самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари Дастури тўғрисида"ги Қарорини ҳаётга изчил татбиқ этилаётгани ўзининг ижобий самарасини бермоқда. Ўтган 2011 йилда ушбу қарорнинг ижроси мобайнида туманимиздаги 48 минг 228 нафар туғиш ёшидаги аёлларнинг барчаси чуқурлаштирилган тиббий кўриқдан ўтказилди. Касаллик аломат-

лари аниқланган опа-сингилларимиз шифохоналарда имтиёзли равишда даволандилар. Шу билан бирга, туманимиздаги 7 та касб-ҳунар коллежларида таълим олаётган 8 минг 766 нафар йигит-қизларимизнинг саломатлиги ҳам шифохоналаримизнинг доимий диққат-эътиборида бўлмоқда. Ўтган йили 3 минг 840 нафар никоҳланувчи ёшлар тиббий кўриқдан ўтказилди. Уларнинг 239 нафарига турли хилдаги касалликлар аниқланди ва уларни соғломлаштириш ишлари олиб борилди.

2011 йилда туманимиздаги ёш оилалар сони 1 минг 874 тага қўйилди. Афсуски, олиб борилаётган кенг қўламли амалий ва маърифий ишларга қарамай, никоҳдан ажралиш ҳолатлари ҳам содир бўлиб турибди. Ўтган йили 126 та никоҳ бекор қилинган ачинарли ҳолдир. Шундан 77 тасига фарзанд кўрмаслик сабаб бўлган. 49 та никоҳ эса суд қарори билан бекор қилинган. Оила бузилишидан болалар энг кўп азият чекишади. Отасиз улғайётган боланинг кўнгли ярим бўлиб қолади. Ота-она меҳрининг ўрнини ҳеч нарса билан тўлдириб бўлмайди. Фарзандлар тақдирига бефарқ қарамай, бир-бирларини кечирши, оилани сақлаб қолишга оид даъватлар таъсирида бир қанча никоҳлар бузилишининг олди олинди.

Мамлакатимизнинг амалдаги қонунчилигида бола ҳуқуқлари ва манфаатла-

Маҳаммадҷон УМАРОВ,
Бағдод туман прокурори вазифасини
бажарувчи

ри, шунингдек, уларнинг ҳимоясига алоҳида ўрин берилган. Бу борадаги қонунлар болаларнинг ижтимоий шаклланиши ва камол топиши ҳамда уларнинг ҳақ-ҳуқуқларини таъминлашга қаратилгани билан ҳам аҳамиятлидир. 2008 йил 7 январдан қўлга кирган "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги Қонун фарзандларимизнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш жараёнида яна бир муҳим қадам бўлди. Ушбу қонуннинг мақсади ҳам жисмонан соғлом ва маънавий етук авлодининг шаклланиши, болаларнинг камол топиши учун ижтимоий-иқтисодий, ҳуқуқий, ташкилий жиҳатдан барча шарт-шароитларни яратиш ва уларни кафолатлашдан иборатдир. Унга қўра, бола дунёга келиши билан муайян ҳуқуқ ва эркинликка эга бўлади. Унинг ҳуқуқ ва эркинликлари давлат томонидан кафолатланади. Давлатимизда ҳар бир боланинг бахтли ҳаёт кечирishi, ҳам жисмонан, ҳам маънан етук инсон бўлиб улғайishi учун барча шароитлар яратиш берилаётганига қарамай, айрим тошбағир ота-оналарнинг турли ваҷлар, аксарият ҳолларда арзимас баҳоналарни рўқча қўлиб ажралиш кетишаётгани тўғрисида қалбларга гард қўймоқда. Суд орқасида бекор қилинаётган никоҳларнинг асл моҳиятига разм солиб қарасангиз, аксарият ҳолларда ажралишнинг сабаблари мураккаб қалбли болаҳонларнинг бир томчи ёшига ҳам арзимай-

ди. Қуда-андаларнинг ўзаро чиқшмай қолиши, эр-хотиннинг бир-бирларидан кўнглилари совиганини баҳона қилиб ажралишлари фарзандларининг дилини жароҳатлаётгани кишини изтиробга солади, муқаддас дарғоҳ бўлган оилани кўз қорачиқдай асраш ўта муҳим вафая эканлигини ёшларга сингдириб боришга ундайди.

"Мустақкам оила йили" Давлат дастури тўғрисида"ги Қарорда белгиланган вазифаларни амалга ошириш учун кенг қўламли режаларни белгилаб олдик. Туман ҳокимлиги, хотин-қизлар қўмитаси, "Қамолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, "Маҳалла" хайрия жамғармаси, ФХДЭ туман бўлиmlари ҳамда коллеж, мактабларнинг маъмуриятлари билан ҳамкорликда аҳоли, айтиқса, ёш оилалар ўртасида "Мустақкам оила йили" Давлат дастурининг мақсад ва вазифаларини, давлат томонидан оилаларни қўллаб-қувватлаш ва мустақкамлаш борасида қўрилаётган чора-тадбирларни тушунтириб бораёмиз. Зеро, ушбу Дастурнинг ижроси жамиятимизнинг асоси бўлмиш оила институтини янада мустақкамлаш ва ривожлантириш имконини беради.

Бугун жамиятимизда оила фаровонлиги энг долзарб вазифалардан бирига айланди. Ўртбошимиз таъкидлаганидек, "Онгли яшайдиган ҳар бир одам яхши англайдики, бу ёруғ оламда ҳаёт бор экан, оила бор. Оила бор экан, ҳаёт абадийлиги, бебаҳо неъмат бўлмиш фарзанд бор. Фарзанд бор экан, одамзод ҳаммиса келажакни ўйлаб, эзгу орзу ва интилишлар билан яшайди".

Она ер кўшиғи

/Давоми/

Бошланиш 1-бетда/

Байрамга узоқ ва астойдил тайёргарлик кўрилиб, хилма-хил таомлар тайёрланган. Етти хил дон (бугдой, арпа, нўхат, жўхори, гуруч, мош, ловия)дан гўжа тайёрланиб, кўни-кўшиқларга тарқатилган. Дастурхонларни сумалак, кўк сомса, кўк чучвара, холвайтар, ҳалим ва бошқа турли ширинликлар билан безатганлар.

Наврўз байрами далаларга экин-тикин экиш ишлари бошлангунча давом этган. Байрамнинг тантанали қисми махсус сайилгоҳларда, қир-адирларда уюштирилган. Наврўзнинг дастлабки кўни карнай-сурнайлар садоси билан бошланиб, дорбозлар, полвонларнинг чиқишлари, мусиқачилар, кўшиқчилар, аскиячилар ва бахшилар ижролари ва бошқа турли спорт мусобақалари билан давом этган. Кўпқари ва кураш сингари мусобақалар байрамнинг кўрки ҳисобланган. Болалар "Бойчечак" кўшиғини айтиб, Наврўзнинг бошлангани ҳақида хабар беришган. Бу кўшиқни кичкинтойлар рақсга тушиб, ҳар хил рамзий ҳаракатлар билан кўйлаганлар.

Бойчечаким бойланди,

Қозон тўла айронди.

Айронингдан бермасанг,

Қозон-товонинг вайронди.

Қаттиқ ердан қаталаб чиққан

бойчечак,

Юмшоқ ердан юмалаб

чиққан бойчечак...

Кичкинагина бойчечак эзгулик, янгиланиш, яхлитлик, гўзаллик, шодлик, қувонч ва омад рамзи ҳисобланган.

Мазмун-моҳияти фақат эзгулик, инсонпарварлик гояларидан иборат бўлиб, кўнги-кўнги рағбат ва меҳр-оқибат уруғини сочган бўлса-да, кўп минг йиллик тарихи давомида Наврўз юртимизда ҳеч қачон ҳозирги даражада умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланган эмас. У узоқ йиллар босқинчилар томонидан юритилган турли сиёсатлар жабрини тортди, камситилиб, оёқ ости қилиб келинди.

Дастлаб Ўрта Осиёда исломнинг тарқалиши даврида бу байрамни тақиқлашди. Холбуки, Наврўзнинг сиёсатга ҳам, мафкурага ҳам, динга ҳам бевоқиф алоқаси йўқ эди. У соф табиат байрами. Шу билан бирга, у шарқона, ўта миллий байрам. Айна ана шу — миллий бўлгани учун ҳам эски тузум, яъни Шўролар ҳуқуқати ва унинг ҳукмрон мафкуриси ҳам Наврўзни байрам қилишни тақиқлади. Чунки у сиёсат мустамакка миллатларнинг эркин раванқ топшишни сира-сира истамас эди. Наврўзга ҳужум моҳиятат миллатга ҳужум эди. Шундай даврлар ҳам бўлдики, динга қарши кураш байроғи остида Наврўзда халқ пиширган сумалагу ҳалиминг қозонларини тўнтариб, таомни тупроққа қориштириб ташлаган раҳбарлар ҳам бўлди. Бироқ халқ собиқ тузум даврида ҳам Наврўзни байрам қилаверди. Фақат Наврўз давлат миқёсида қўллаб-қувватланмади, ҳар ким ўз-ўзича, ҳатто яширинча нишонлади.

1989 йилга келиб бу муқаддас байрам тарихида янги давр бошланди. Республика-мизга Ислам Каримов биринчи раҳбар бўлгач, у ўз фаолиятини халқимиз ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, қадр-қимматини жойига қўйиш ва тақиқланган миллий қадриятларимизни тиклашдан бошлади. Ўша йилнинг ўзидаёқ Наврўзни мамлакатимизда эмин-эркин нишонлашга рухсат берилди. 1990 йилдан эса 21 март — дам олиш кўни деб эълон қилинди ва Наврўзни республикамизда миллий байрам сифатида кенг нишонлаш бўйича махсус кўмита тuzилди.

Зеро, улугларнинг айтишларича, миллат мавжудлигининг учта белгиси бор — ер, тил, урф-одат. Халқни четдан келиб муте қилиш учун шу уч хусусиятнинг биттасига даҳл қилиш кифоя. Ўз наватида, босқинчилардан озод бўлиш мақсадидан улардан бирини гоя — маёқ қилиш етарлидир. Дарҳақиқат, миллатнинг мустақиллиги ҳам шулардан — ер (ватан), тил — (сўз) ва фикр мустақиллигидан, урф-одат мустақиллигидан бошланади десак, хато бўлмас. Ўтган аср охирида Кизил империяни қўлатган ҳам худди шу куч бўлди. Қайта қуриш берган озгина эркинлик туфайли тил, урф-одат ва аъёналар учун кураш охири-оқибат ер — Ватаннинг озод бўлишига олиб келди.

Шундай экан, биз учун Наврўз нафақат баҳор элчиси, табиатнинг уйғониши, кишлоқ ҳўжалик ишларининг бошлани-

ши, балки у мустақиллик даражаси ҳамдир.

Наврўзнинг умумхалқ байрамга айлантирилиши одамларни табиат билан уйғун бўлиб яшашга ундайди. Ҳар ким ўз юрти табиатига меҳр қўяди. Табиатга меҳр эса Ватанга муҳаббатни янада мустаҳкамлайди. Табиат уйғонишини, янги йилнинг киришини бунчалар тантана билан нишонлаш, албатта, киши кайфиятини кўтариб юборди. Кўтаринки кайфият эса одамнинг яшашга иштиёқини, завқини оширади, ҳаётга муносабатини фаоллаштиради, яратувчанлик ишқини жўш урдиради...

Бу йил киш қаттиқ келди. Ёгингарчилик, ҳорли-кировли кунлар кўп бўлди. Ҳаётда кўпни кўрган, ёши улуг боболаримизнинг айтишларича, киш қаттиқ келган йили, албатта, ҳосил мўл бўлади. Раҳматли отам қор ёға бошласа, "Барак ёғаяпти, ўғлим, ризқ-насиба ёғаяпти", дегувчи эди. Дарвоқе, бу йил она заминимиз сувга тўйинди, "маза" қилиб дам олди. Сув омборларимиз оби ҳаётга тўлди, тоғларимизда қор захираси етарли миқдорда жамғарилиди. Демак, ҳар сиз этса, бу йил деҳқон чорвадорлар учун қулай йил бўлиши — далаларимиз, бог-роғларимизда ҳосил мўл бўлиши тайин. Шундай экан, мабодо деҳқон кишининг совуқ туналарида ўтини тугаб қолиб, бироз совқотган, чорвадор емиши етмай қўй-қўзисини қишдан беталофат олиб чиқаман, дея

сал толиққан бўлса, сира ўқсимасин. Зеро, табиат ўзи келтирган ташвишлару, етказган "озор"ларининг ҳиссасини бу йил бир неча баробар қилиб "чиқаради". Яъни, деҳқону чорвадор, соҳибқору миришқор — қишлоқ меҳнатқашларини роса сийлайди, деб ишонамиз.

Наврўз келиб қаҳратоннинг қаҳри юмшайди. Заминни қарахт этган мудроқлик чекинди. Борлиқни тўлдирган ҳузурбахш илиқ ҳаво майсалар ва дов-дарахтларни жонлантириб юборди. Она-Ер юзини ёқимли, майин шабдада силаб ўтди. Ирмоқларнинг "туғуни" ечилиб кетди — музлар эриди, замин томирларига ҳаёт оқди. Она-Заминдан бойчечак буй кўрсатди. Бу биз орқиқиб, интизорлик билан кутган баҳор, Наврўз келганидан дарак. Шоир таъкидлаганидай:

Бойчечак чиқибди, бугун

Наврўз экан,

Барча бир-бирига ширинсўз

экан.

Ҳа, юртимизга бугун Наврўз келди. Унинг дилларга фараҳ, умрларга нур, дастурхонларга тўкинлик, юртимизга тинчлик олиб келгани рост бўлсин! Бугун далаларга сепилаётган уруғ, богларга экилаётган ниҳолларга Аллоҳ таолонинг баракот нури сочилган бўлсин! Наврўзи олам хонадонларимизга бахт-саодат, эл-юртимизга тинчлик, осийшталик келтирсин, йилмиш қўтлуг ва баракали бўлсин! Диёримиздан меҳру оқибат, файзу барак аримасин! Наврўзи олам барчамизга муборак бўлсин!

Наврўз

Нилуфар НИЁЗОВА,
«Ниқид»

очар, хордиқ чикариш, эстетик завқ олишга бағишланган уйин-кулги, томошали тadbирлардир.

Наврўзнинг биринчи қисмида бог-роғларни тартибга солиш, далаларни экинга тайёрлаш, ариқ-зовурларни тuzатиш, уруғлик, ўғит ва кўчатларни ҳозирлаш, дала шийпонлари, асбоб-ускуналар ва бошқаларни кўздан кеңириш, шаҳар жойларида эса йўлга ва хиёбонлар, кўча-кўй, жамоатчилик фойдаланадиган жойлар, чойхона, болалар богчалари, мактаблар, стадион, спорт майдончалари, гузарлар, ҳовли-жойлар тартибга келтириш ишлари бажарилади, умумхалқ хашарлари ўтказилади. Бунда, айниқса, уйда эркак йўқ, бева-бечораларга сидқидилдан ёрдам берилади. Шаҳар ва қишлоқларда мазорлар, тарихий-маданий ёдгорликлар, дов-да-

бўлган, инсон меҳри товланган. Бу кунларда ҳатто давлатлар орасидаги урушлар ҳам тўхтатилган.

Қишдан кейин "илик узилди" пайтидаги ичи қил тўла витаминдан иборат бир пиёла сумалагу икки қошиқ ҳалимининг, кўк сомсага чучваранинг берадиган ҳаётбахш кучини таърифлаб берадимикан?!

Наврўз тантаналари доимо деҳқончилик, хунармандчилик, санъат ва жисмоний баркамолликнинг ҳам ўзига хос намойиши бўлиб келган. Халқ сайилларида хунармандлар ўзлари ясаган ажойиб ашёларини, пазандалар ширинлик ва анвойи таомларини, полвон ва чавандозлар куч-қувват ва маҳоратини, чаққонликларини намойиш этганлар. Қизлар ва келинчақлар Наврўз тантаналарига атаб махсус либослар, қашта ва румолчалар тикканлар, уларга гул нақшларини тuzишганлар.

Қизиқчи ва дорбозлар, сўз усталари, шоир ва бахшилар, аскиячилар, кўғирчоқбозлар, раққоса-ўқофилар сайил ахлининг кўнглини хушнуд этганлар.

Она табиат кўйинида ўтказиладиган ёру биродарлар, қариндош-уруғлар, оила аъзолари — барча ёшу қари қатнашган байрам тантаналари одамларнинг бир-бирига бўлган меҳр-оқибатини кучайтирган, улган қалбини янада пок, дилларини чароғон қилган.

Наврўз — бу Шодлик, Тинчлик, Ҳамкорлик, Мустақилликнинг қалдирғочи, баҳорий элчисидир. Бу улугланиш, Инсонни эъзозлаш ҳамда умрига умр қўйиш, ёшатириш демекдир.

Наврўзи олам ҳозирги кунда ҳам ўз тароватини, нафис жозибасини йўқотгани йўқ. Аксинча, Наврўз замонавий маросим, расм-русумлар билан бойиб, тобора гўзаллашиб, халқимизни янада кўпроқ хушнуд этиши учун мамлакатимизда эркин, шунга мос вазиет вужудга келмоқда. Бу мустақиллик, демократия мевасидир!

Савобга ошурфта қалб

Юртга баҳор келди. Яшариш айёми интиқиб кутган қалбларга бир олам эзгуликлар, шодликлар улашди.

Айниқса, деҳқонларимизнинг қувончи чексиз бўлиб, уларнинг қалб-ларида умид учқунлади. Ушбу умид иштиқидла қилинган меҳнат наъшадасини эл-юрт билан баҳам кўради-да!

— Истиклол ўзбек деҳқонига ўз замини, меҳнати билан Фахрлашиш имкониятини берди. — дейди Хоразм вилоятининг Урганч туманида истиқомат қилувчи деҳқон Кўзибой Ҳожиёв. — Энди биз еримизнинг ҳақиқий эгасига айландик. Шунга яраша зиммаимизга масъулият юкланди.

Болалиги оғир уруш йилларига тўғри келиб, ҳаётининг ачиқ-чучугини тоғиб, катта бўлганиданми, Кўзибой ёшлигиданоқ меҳнатсеварлиги, яратувчанликка иштиқид билан элдошлари меҳрини қозонди. Қўлидан белкурағу кетмон тушмайдиган йигитнинг шеърлари, топилмоқлари олдинги туман, кейинчалик вилоят ва республика газеталари юзини кўрди. Самимийлиги, ҳазелоналиги билан мухлислар эътиборини тортиди.

"Қамтарга камол..." ақидасига амал қилувчи қаҳрамонимиз ўз машҳурлигидан гурурланмади. Аксинча, ҳамқишлоқларига ҳар томонлама ўрнатқ бўлишга ҳаракат қилди. Кўзибой аканинг хонадонни қишлоқдаги энг аҳил оилалардан ҳисобланади. Турмуш ўртоғи Шарифа опа билан бир ўғил, икки қизни оқ ювиб, оқ тараб, вояга етказган хонадон соҳиб эндиликда 6 нафар неваранинг севибли бобоси ҳамдир.

— Истиклол тўғайли ҳаётимни бошдан бошладим, десам мулолағига йўлманг, — дейди Кўзибой ака. — Миллий анъана ва қадриятларимизнинг кадр топганлиги, буюк боболаримиз қолдирган бебаҳо мерос билан танишиш, улар билан фахрлашиш имконининг пайдо бўлгани мени ниҳоятда гурурлантирди.

Мухтарам Юртбошимизнинг маърузаларини мароқ билан тингларкан, улардан ўзига тегишли хулосалар чиқара бошлади. Айниқса, "Савоб ишни ҳар ким қилиши керак, савоб ишни ҳар кун қилиши керак" деган пурҳикмат сўзлар у кишининг қалб амрига айланди. Ўз ҳаётини, фаолиятини таҳлил қилиб, "Мен бугун нима савоб иш қилдим?" деган саволни ўзига ҳар кун берадиган бўлди. Ушбу савол уни интилишга, изланишга ундарди.

Ўзи оддий деҳқон, ошиб-тошиб ётган бойлиги йўқ. Бирок, меҳнатдан қочмайди. "Меҳнатдан келса бойлик, турмуш бўлар чиройлик" дейдилар. Мухтарам Президентимиз томонидан қишлоқ аҳлига ажратилган қўшимча томорқа ерларидан кўпчилик қатори Кўзибой ака ҳам самарали фойдалана бошлади. Йил сайин мўл ҳосил олиб, даромади ҳам орта борди. Даромадига эса бошқаларга ўхшаб қимматбаҳо меҳел ёки машина харид қилишга шошилмади.

— Инсон ҳар доим нафсини тия қилиши керак, уни бекорга балои нафс демайдилар, — дея уқтирди у фарзандларига ҳам. — Уни вақтида жиловлай олмасак, эртага ҳақалак отиши мумкин. Қаранг, баъзи бировлар шу нафс кургурни, деб жиноятга қўл урмоқдалар. Яқин қариндошлар бир-бирига душман бўлиб

Ойбек ЖУМАНИЕЗОВ,
«Huquq»

қолмоқда. Биз-чи, оддий, қамтарона турмуш кечирмоқдамиз. Оталаримиз лойсувоқ уйларда яшашган. Худого шукур, бизнинг уйимиз катта, устимиз бут, ризқимиз зиёда, муҳими, соғ-омонмиш. Инсон учун бундан ортқ нима керак?

Болалигидан отасининг ҳалоллик ҳақидаги ҳикматли сўзларини эшитиб, одамийлик ҳақидаги шеърларини ёд олиб, улғайган фарзандлар Кўзибой акани қўллаб-қувватлашди.

— Мухтарам Юртбошимиз қабристонларини, муқаддас қадамжоларни ободонлаштириш ташаббусини ўртага ташладилар. У кишининг ўзлари бош бўлиб, буюк аждодларимизнинг муқаддас қадамжоларини улкан зиёратгоҳларга айлантирди. Қишлоғимиздаги "Улли мулла бобо" қабристониди ҳам яхши инсонларнинг жисмлари қўни топган. Уни обод қўшага айлантирсак, ота-боболаримизнинг руҳи биздан миннатдор бўлади.

Кўзибой ака шу тарзда ишдан бўш пайтлари қабристонни ободонлаштиришга киришди. У бошлаган хайрли ишларга ҳамқишлоқлар жўр бўлдилар.

У киши шу билан тўхтаб қолмади. Қабристонга олиб борувчи йўлларни ҳам ободонлаштирди. Йўл бўйларига эса қудуқлар қазидири. Бугун "Урганч-Ҳазорасп" магистрал йўли бўйидаги ва қабристон четларидаги етти қудуқдан чанқоғини қондирган ҳар би йўловчи Кўзибой ака ҳақиқа дуо қилади.

Ушбу дуолар Кўзибой акани янги савоб ишларга ундайди.

У киши ҳақида мақола ёзмоқчилигимни эшитиб, Кўзибой ака андак ранжиди.

— Қўйинг ўғлим, мен бу ишларни шунчаки савоб учун қилганман, ном чиқариш ниятим йўқ, — дея қатъий туриб олди.

Бирок касб тақозосига кўра, гўвоҳи бўлаётган айрим воқеалар ушбу мақолани ёзишга ундади.

Аслида истиқлол савоб қилишда имкониятни ҳаммамизга берди. Бирок барчамиз ҳам бу имкониятдан фойдалана оляпмизми? Эндиликда кўпчилик элдошларимиз кўша-кўша замонавий уйларда истиқомат қилмоқда, янги русумдаги машиналарни бошқармоқда. Ушбу шарт-шароитлар учун истиқлолдан қарздор эканлигимизни ҳаммамиз ҳам биламизми? Афсуски, йўқ. Буни кунда-кунора рўй бериб турган турли иқтисодий жиноятлар мисолида ҳам кўришимиз мумкин.

Савоб қилишга барчамизнинг қурбимиз етади. Кимдир моддий жиҳатдан етим-есирларни қўллаб-қувватлашга қодир бўлса, яна кимдир яхши сўз билан ўқис кўнгилларини шод қилиши мумкин. Маҳаллаларимизни ободонлаштиришга, кўкаламзорлаштиришга ўз меҳнатимиз билан ҳисса қўшсак, чинакам юрт фарзандига муносиб иш қилган бўламиз.

Юртимизга Наврўзи олам кириб келган шу кунларда Кўзибой аканинг шижоати янада ортган. У энди қишлоқ йўллари ободонлаштириш, йўл бўйлариди дов-дарактларни оқлаш, арик-зовурларни тозалашдай эзгу ишларга бошқош бўлмоқда.

Фаолиятининг асосий йўналиши инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишга қаратилган институтлар орасида адвокатура алоҳида ва муҳим ўрин эгаллайди. Мамлакатимизда ислохотларнинг изчил кечайтирилиши, ҳар бир ўзгариш аниқ мақсадни кўзлаган ҳолда, мукамал ишланган дастурлар асосида амалга ошириляётгани Ўзбекистон ўз тараққиёт йўлини нақадар тўғри танлаганидиган далолат беради. Сунги йилларда суд-ҳуқуқ соҳасини, жумладан, адвокатура тизимини тубдан ислох қилиш, унинг инсон ҳуқуқ ва эркинликларини ҳимоя қилишдаги аҳамиятини кучайтириш ва чинакам мустақиллигини таъминлашга жиддий эътибор берилмоқда. Бу эса, инсонпарвар, демократик-ҳуқуқий давлат ва кучли фуқаролик жамиятини барпо этишда адвокатура институтининг ролини оширишга хизмат қилади.

Инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилишда адвокатнинг роли

Аҳмад ЮНУСОВ,

Фарғона вилоят адлия бошқармаси бўлим етакчи маслаҳатчиси

Адвокатура ривожлантириш, унинг жамият ҳаётида тутган ўрни ва ролини ошириш, айблов ва ҳимоянинг тенглигини таъминлаш мамлакатимизда амалга ошириляётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг асосий йўналишларидан бири сифатида эътироф этилиб, унинг ҳуқуқий усуллари яратилди.

Адвокатура тизими ва адвокатлик фаолиятининг кафолатларини таъминлашга қаратилган давлат сиёсатининг мантиқий давоми сифатида Президентимиз томонидан 2008 йил 1 майда имзоланган "Ўзбекистон Республикасида адвокатура институтини янада ислох қилиш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонни келтиришимиз мумкин.

Ушбу Фармон ижросини таъминлаш мақсадида адвокатура соҳасини ислох этишнинг асосий вазифаларидан бири сифатида белгиланган жиноят процессида айблов ва ҳимоянинг процессуал ҳуқуқлари тенглигини таъминлаш механизмини такомиллаштириш бўйича амалдаги Жиноят-процессуал кодекси, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс, Жиноят-иқроия кодексларига тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳаси ишлаб чиқилди. Унда ҳимоячига далиллар тўплаш ва тақдим этиш ваколатини бериш, ушланган шахсга дастлабки пайтдан бошлаб ҳимоя ҳуқуқини таъминлаш, гумон қилинувчи, айбланувчининг биринчи сўроғига қадар ҳимоячи билан ҳоли учрашуви, у судга дастлабки терговда ҳимоячи иштирокисиз олинган кўрсатувларни инкор қилганда, уларни номақбул далил сифатида эътироф этиш сингари нормалар белгиланиши назарда тутилган. Хусусан, Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекси адвокатнинг профессионал фаолиятига тўқсиклини қилиш учун маъмурий жавобгарлиқни белгилувчи 197-1-моддаси билан тўлдирилганлиги адвокатлик фаолиятининг яна бир кафолати бўлди.

"Адвокатура тўғрисида"ги Қонуннинг 3-моддасида адвокат мақомини олиш учун талаблар белгиланган бўлиб, бунинг учун шахс олий юридик маълумотли, малака имтиҳонини топшириб, белгиланган тартибда адвокатлик фаолияти билан шуғулланиш ҳуқуқини берувчи лицензияни олган бўлиши шарт. Муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқатли чекланган, деб топилган шахслар, шунингдек, судланганлиги бекор қилинган ёки олиб ташланмаган шахсларнинг адвокатлик фаолияти билан шуғулланишига йўл қўйилмайди.

Мамлакатимиз жиноят-процессуал қонунчилигида ҳимоячи сифатида ишда иштирок этиши мумкин бўлган шахслар доираси кенг бўлгани боис, амалиётда ишончнома асосида тергов ва суд процессларида ҳимоячи сифатида юридик маълумотга эга бўлмаган, ноқонуний хатти-ҳаракатларни амалга оширгани учун ёки ўз касбига доғ тушириб, адвокатлик фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини берувчи лицензиядан маҳрум бўлган шахсларнинг иштирок этаётгани кузатиляётган эди. Бинобарин, суд ишларини юриштишда ҳимоячи (вакил) сифатида иштирок этувчи шахсларга нисбатан ҳуқуқшунослик соҳасида махсус билимга эга бўлиш каби талабларнинг қўйилиши бу каби ҳолатларга барҳам берди.

Амалдаги қонунчилик республикада адвокатлик тузилмасининг ташкили шакллари фаолият кўрсатишини назарда тутган бўлса-да, уларда фаолият кўрсатаётган барча адвокатларнинг ягона бирлигини таъминловчи адвокатуранинг ўзини ўзи бошқарув органларини ташкил этиш масалалари ўз аксини топмаган эди. Бу ҳолат эса, адвокатлик фирма ва бюрлариди фаолият кўрсатаётган адвокатларнинг касбий фаолияти, улар томонидан аҳолига кўрсатиляётган юридик ёрдам сифати назоратдан четда қўлиб кетишига сабаб бўляётган эди. Эндиликда, Ўзбекистон Адвокатлар ассоциацияси негизида Ўзбекистон Республикаси барча адвокатларнинг мажбурий аъзолигига асосланган Адвокатлар палатасининг ташкил этилиши ҳамда унинг асосий вазифалари ва фаолият йўналишлари белгиланди.

Хулоса ўрнида айтиш мумкинки, Фармонда белгиланган муҳим вазифаларни амалга оширилиши: биринчидан, барча адвокатлик тузилмалари фаолиятини мувофиқлаштирувчи, марказлашган ягона тизим шаклланишига ҳуқуқий замин яратди; иккинчидан, адвокатлик тузилмалари ташкилий шакллари устидан ягона бошқарувни ташкил этиш, адвокатларнинг фаолият ўғунлиги, корпоратив бирлигини таъминлаш ҳамда касб одоби қоидаларига риоя этилиши ва кўрсатиляётган юридик ёрдамнинг сифатини назорат қилишнинг самарали механизмини вужудга келтирди; учинчидан, аъзолардан мунтазам равишда келиб тушадиган аъзолик бадаллари адвокатуранинг моддий-техника таъминоти, адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси, уларнинг касб малакаларини ошириш билан боғлиқ иқтисодий-ижтимоий муаммоларни мустақил ҳал этиш имконини беради; тўртинчидан, аҳолига янада сифатли юридик ёрдам кўрсатиш таъминланди ҳамда жамиятда адвокатуранинг роли ва мавқеи ошади.

Суд-ҳуқуқ соҳасида давом этаётган улзуксиз ислохотлар адвокатура тизимини бугунги кун талаби даражасида ривожлантириш амда соҳага оид қонунларни доимий равишда такомиллаштириб боришни тақозо этмоқда. Зеро кучли, мустақил адвокатура тизими фуқаролик жамиятида шахс ҳуқуқ ва эркинлиги ҳимоясининг муҳим кафолатидир.

Бунёдкор куч

Ўзбекистон Республикаси ўзининг ички ва ташқи сиёсатида 1993 йили БМТнинг иккинчи Умумжаҳон конференциясида тасдиқланган "Инсон ҳуқуқ ва эркинликларининг универсаллиги" талабларига қатъий риоя этиб, давлат қонунчилик тизимида уни муҳофаза қилиш ва таъминлашга оид ҳуқуқий-норматив базани шакллантиришга эришти.

Мамакатимизда инсон ҳуқуқлари соҳасида олиб борилаётган ислохотлар ўз навбатида, аҳоли, айниқса, ёшларнинг инсон ҳуқуқи ва эркинликларига риоя қилиш, янги кўникма ва қадриятларни шакллантириш ҳамда инсон ҳуқуқларига ҳурмат-эҳтиром ва уни умуммиллат даражасида ривожлантиришига қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Мамакатимиз ўз мустақиллигини қўлга киритиши натижасида Юртбошимиз томонидан ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жаҳияти қуриш асосий устувор вазифа этиб белгиланди. Бунда, "Кучли давлатдан кучли жаҳият сари" концептуал дастурий вазифаларни изчиллик билан амалга оширишда ёш авлоди ислохотларда фаол иштирок этишига муҳим эътибор берилди.

Матълумки, мамлакатимизда 30 ёшгача бўлган аҳолининг 64 фоизидан ортигини ёшлар ташкил этади. Юртбошимизнинг пурмавно давлатлари "Фарзандларимиз биздан кўра билимли, кучли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт"лиги ёшларнинг ватанимиз таянчи ва суянчи бўлишига бунёдкор ғоя ҳисобланади.

"Камолот" ЕИХ республикамиздаги энг йирик жамоат ташкилотларидан бири ҳисобланади. Ҳозирда Ҳаракатнинг жойларда 16 мингта яқин бошланғич ташкилотлари ўз аъзолиги 5 млн. 500 мингдан ортиқ ёшларни бирлаштирган.

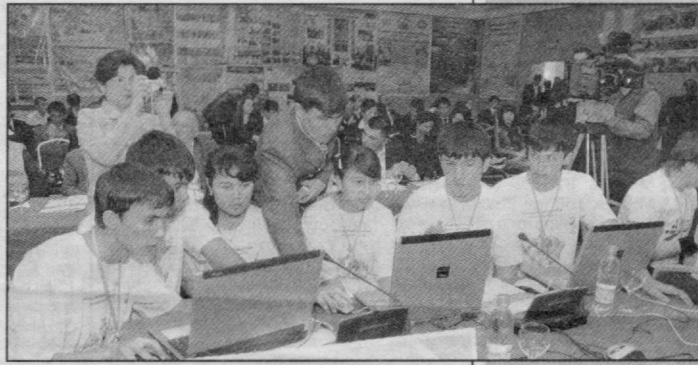
"Камолот" ЕИХ ўз фаолият Дастури ва Низомидан келиб чиққан ҳолда мамлакатимизда аҳоли, айниқса, ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш, уларнинг сиёсий-ҳуқуқий билим ва кўникмаларини оширишга қаратилган фаолият орқали бугун давлатимиз томонидан инсон ҳуқуқлари борасида олиб борилаётган ишларига яқиндан қўмақлашмоқда. Жумладан, Ҳаракат томонидан Президентимиз Ислам Каримовнинг 2010 йил 12 ноябрдаги Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кўнунчилик палатаси ва Сенатининг қўшма мажлисидаги "Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жаҳиятини ривожлантириш концепцияси" мазмун-моҳиятини тарғиб қилиш мақсадида олий таълим муассасаларининг 1600 нафар фаол талабалари иштирокида ўтказилган "Концепция — тараққийга йўл" пойдевори" лойиҳаси орқали жойлардаги 200 минг нафардан зиёд ёшларга Концепция асосида амалга ошириладиган ислохотларда ёшлар ўрнини белгилаш, уларни ижтимоий ҳаётда янада фаоллаштириш ва ўзининг вазифаларини теъдан англаш имконини берди.

Ахбор ЭРГАШЕВ,
«Камолот» ЕИХ Марказий
Кенгаши бўлим мудири

Ушбу тadbир республика умумтаълим мактабларидаги 70 мингдан зиёд ўқувчи-ёшларни қамраб олди.

Президентимизнинг "Юксак маънавият — енгилмас куч" асари мазмун-моҳиятини ёшларга кенг тушунтириш орқали уларнинг маънавиятига салбий таъсир кўрсатувчи омвий таҳдидларга қарши мафкуравий имунитетни шакллантириш мақсадида ўтказилган "Оммавий таҳдидлар ва ёшлар маънавияти" лойиҳасида 15 мингта яқин ёшлар иштирок этди.

Ёшларни ижтимоий ҳимоя қилиш, замонавий касб-хўнарларни эгаллашга бўлган интилишларини қўллаб-қувватлаш, иш билан таъминлаш ва тadbиркорликка кенг жалб этиш борасида

ҳам қатор ижобий ишлар амалга оширилади.

Жумладан, Ҳаракат томонидан Олий ва ўрта махсус таълим, Халқ таълими, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлигини, Ўрта махсус касб-хўнар таълим маркази билан ҳамкорликда мақсади битирувчиларни жойларда фаолият юритаётган касб-хўнар коллежлари ва академик лицейлардаги мутахассисликлар билан яқиндан таништириш, уларнинг касб танлашларига қўмақлашиш мақсадида республикамизнинг барча туман ва шаҳарларида ҳар йили "Мутахассислик — сенинг келажагинг" кўргазмаси ўтказиб келинмоқда.

Кўргазмага 2011 йилда 464 мингта яқин мактаб битирувчилари жалб қилинди. Кўргазма доирасида ташкил қилинган меҳнат армаркалари натижасида 17 мингдан зиёд касб-хўнар коллежлари битирувчиларига ишга жойлаштириш учун йўлнамалар берилди.

Президентинг 2005 йил 31 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар сафига мудатли ҳарбий хизматини ўтаётган ҳарбий қилинган меҳнат армаркалари натижасида 17 мингдан зиёд касб-хўнар коллежлари битирувчиларига ишга жойлаштириш учун йўлнамалар берилди.

Президентинг 2005 йил 31 октябрдаги "Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар сафига мудатли ҳарбий хизматини ўтаётган ҳарбий қилинган меҳнат армаркалари натижасида 17 мингдан зиёд касб-хўнар коллежлари битирувчиларига ишга жойлаштириш учун йўлнамалар берилди.

370 нафар талаба-ёшлар моддий қўллаб-қувватланди.

Уттан беш йил давомида ушбу йўналишда 20 дан ортиқ республика миқёсидаги лойиҳалар ташкил этилиб, уларда 520 минг нафардан ортиқ ёшлар қамраб олинди. Уқш, илм-фанда юқори натижаларга эришган ва жамоат ишларида фаол бўлган олий ўқув юрти талабаларини моддий-маънавий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш мақсадида "Камолот" таълим гранти ҳамда "Камолот" стипендияси" лойиҳалари ташкил этилди. Ушбу лойиҳалар доирасида 140 нафардан ортиқ иқтидорли ёшлар рағбатлантирилганлиги диққатга сазовор.

Ёш олимлар ўртасида илмий ҳамкорликни йўлга қўйиш ва ривожлантириш мақсадида ҳар йили Фанлар академияси Тарих институти билан ҳамкорликда ёш тарихчи олимларнинг Республика илмий анжумани ташкил этилмоқда. Шунингдек, 2010 йилдан эътиборан ёш олимларни молиявий қўллаб-қувватлаш мақсадида Ҳаракат томонидан "Ёш олимлар стипендияси" таъсис этилди.

Ҳар йили анъанавий равишда Ўзбекистон мустақиллиги байрами арафасида

Бугунги тараққийёт, маданият ва миллатлар бирлашуви кузатилаётган бир пайтга, компьютер, интернет, мобил телефон, видео-аудио дискларнинг ҳам имкониятлари кенгайиб бораётгани фаннинг яхши натижалар келираятли, леб тўла ишонч билан гапира олмаимиз. Ўтаётган вақт жараёнининг ниҳоятда тезкор ва хавфли жиҳатларини ҳам намойен қиламоққа.

Ахборот ва ёшлар

ёшлар интернет уларга нима берапти?

Дўстбек СУЛАЙМОНОВ,
«Huquq»

Айнан бундай воситалардан фойдаланаётган манфаатдорларнинг кўпайиб бораётгани, бу ёшларга, баъзи дунёқароши бўшларга қаратилаётгани кишини ташвишга солади. Бундай ахборот хуружлари — маънавий, маданият, сиёсат, борингки, барча соҳани қамраб олаётган сўнгги йилларда деярли ҳамма давлатларда кузатиляпти.

— Айни вақтда юртимизда интернетдан фойдаланувчилар сонини саққиз миллиондан ошиб кетди, — дейди Олий Мажлис Кўнунчилик палатаси депутати Шўҳрат Деҳқонов. — Бунинг ижобий томонлари барчамизга маълум, албатта. Лекин интернет орқали тарғиб қилиш мумкин бўлган кўпгина салбий жиҳатлар борки, бундан огоҳ бўлишимиз, ёшларимизни асрашимиз керак.

Интернетдан фойдаланувчиларнинг асосий қисминини ёшлар ташкил этишини инобатга олсак, масаланинг қай даражада жиддийлигини тушуна бўлади. Интернет орқали тарғиб қилиш мумкин бўлган кўпгина салбий жиҳатлар борки, бундан огоҳ бўлишимиз керак.

Келинг, бир маълумотга эътибор қилайлик, ҳозир интернет тарғибга тўққиз мингдан ортиқ ўз жонига қасд қилишга даъват этиб, унинг осон усулларини тарғиб қилувчи, тўрт мингдан ортиқ бўшқликка мойил, ундан кам бўлмаган жангари ва зўравонликка оид интернет сайтлари бор. Қирқ фоиз фойдаланувчи беҳаё сайтларга, ўн фоиз ёшлар эса бутунлай интернетга қарам бўлиб қолган. Ёшлар ахборотнинг тўқсон фоизини интернетдан, ўн фоизини оммавий ахборот воситаларидан олаётган экан масала нақадар жиддийлиги ойдинлашади.

— Ҳозир истаъимизимиз-йўқимиз, ёшларимиз барибир интернетдан фойдаланишда, — дейди Самарқанд вилоят матбуот ва ахборот бошқармаси бўлим бошлиғи Шерзод Сариев. — Кимдир Интернет кафеда ўтирса, яна бировлар қўлидаги мобил телефони орқали интернетга уланиб олади. Катта ёшдаги кишилар бу имкониятдан самарали фойдаланиши мумкин. Бунга шубҳа қилмас ҳам бўлади. Бироқ, ёшларнинг интернетдан шунчаки вақт ўтказиш учун қиришлари, энг ёмони зарарли холатларни "ўзига олиши" яхши эмас.

Интернет дастлаб қирғиб келганида уни фан-техниканинг улкан ютуғи сифатида қабул қилган эдик. Орадан вақт ўтиб, у салбий жиҳатларини ҳам ошқор эта бошлады. Хўш, ёшларимизнинг бу каби иллат таъсирига тушиб қолмаслиғи учун нима қилишимиз керак?

Кўпчилик бу борада устоз-мураббийларга суяниши мумкин. Тўғри, ёшларимизнинг аксарият вақти мактаб ва коллежларда ўтади. Ўқувчилар ўқитувчилар назоратида бўлишади. Лекин гап мавзусидан чиқмаган ҳолда яна бир гап. Эътибор қилинг, айни пайтда юз нафар педагогдан өтмиш нафари ахборот технологияларини тушунамайди. Хаттоки, туманларда компьютер ҳақида гапирилса, бир чўчиб тушадиганлари ҳам топилади.

Тўқсон саққиз фоиз ёшлар эса бу воситалардан бемаълум фойдалана олади. Шундай экан, ўқитувчи ўзи тушунамаган нарсадан ўқувчисини қандай ҳимоя қилади ва оғохлантиради? Бунинг учун аввало, педагоглар замон талаблари даражасида билимга эга бўлишлари лозим.

— Биринчи галда биз фақатгина ахборот истеъмол қилувчи бўлиб қолмай, ахборотни қандай ва қай тарзда тарқатишни ҳам ўлаштиришимиз керак, — дейди биз билан суҳбатда "Зарафшон" газетаси муҳбири Исомиддин Пулатов. — Ёшларимиз чет элнинг эмас, ўзимизнинг сайт ва порталларимиздан кўпроқ фойдаланса мақсадга мувофиқ бўлади. Миллий менталитетимизга ҳос бўлмаган, маълум бир чегараланмаган сайтларнинг мавжудлиғи фойдаланувчи фикрини ўзгартирмаслиғига ҳеч ким қафолат бермайди.

Дарҳақиқат, ўзимизда ҳам "ZiyoNet", "Fikr.uz", "Ziyouz.com" каби электрон ахборот манбалари ишлаб турибди. Бундай сайтларни кўпайтириш, миллий тармоқларни ташкил этиш, улардан фойдаланишда янада қулайлик яратиш, ахборот базасини бойитиш фурсати келди.

«West land» миллиардлари

ридан 3 млн. 255 минг 281 кг. нетто вазили "қадоқланмаган қора чой" маҳсулоти олиб кирилди ва божхона расмийлаштируви вақтида "Бож таърифи тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ҳамда Адлия вазирлигида 1998 йил 13 январда 390-сон билан рўйхатдан ўтган Йўриқнома талабларига эид равишида, декларациялаш учун маҳсулот нархини атайин паст нархларга кўрсатилган ҳужжатларни тақдим этишда. Уюшган гуруҳ аъзолари томонидан юритилган иккиламчи, яъни "қора бухгалтерия" ҳужжатларида эса умуман бошқа нархлар ўз аксини топади. "West Land General Trading" ШКга қарашли савдо ва ишлаб чиқариш шохобчаларида ўтказилган қисқа муздати текширувлар жараёнида "ACER" рўсумли ноутбукда қорхонага тегишли иккиламчи бухгалтерия ҳужжатлари мавжудлиги аниқланган.

Ана шу ҳужжатларда кўрсатилган "қадоқланмаган қора чой" маҳсулотининг 1 кг. 4,07 АҚШ доллари (божхона декларациясида эса 1 АҚШ доллари қилиб кўрсатилган) миқдоридати қийматидан келиб чиқиб ҳисобланганда, уюшган гуруҳ томонидан нархларни пастайтириб кўрсатиш орқали жами 4 млрд. 592 млн. 735 минг 316 сўм миқдорига божхона тўловлари тўланмагани аён бўлган.

Савол туғилиши мумкин: божхона ҳужжатларида жуда арзон нархларга кўрсатилган товарларни қандай йўл билан бозор нархида сотишган?

Чой ва кофе юқори ликвидли маҳсулотлар сирасига кирилади. Шу боис, Бирлашган Араб Амирликларидан экспорт қилинган ушбу товарларга талабгор бўлган жисмоний ва юридик шахсларни исталганда топши мумкин.

Дубайдан "West Land General Trading" ШК номига жўнатилган маҳсулотлар қорхонанинг Сирғали тумани Чоштена кўчаси 34-уйла жойлашган оморхоналарига тўширилган, қалоққонди, бир қатор юридик ва жисмоний шахсларга шартнома асосида, пул кўчириш йўли билан сотилган. Фақат бир шарт билан: маҳсулот учун шартномада кўрсатилган нархдан ташқари, нақд пулда "Устама ҳақи"ни ҳам тўлаш керак бўлган.

"Устама ҳақи"ни тўламаган ёки тўлай олмаган тadbirkорлар-харидорлар шартнома ва юк хатида кўрсатилганидан камроқ миқдорда қол олишган. Ана шу "қолдиқ чойлар" қорхона экспедиторлари томонидан бошқа харидорларга пулланган. "Ҳам энидан, ҳам бўйиндан уриш" деганлари шу бўлса керак.

"Устама ҳақи" эса шартномада кўрсатилган суммадан ҳам кўпроқни ташкил этган. Ана шу "устама ҳақи" ва сотувдан ушган бошқа нақд пуллар Абдул Халил Мухаммад Асиф ва қорхонанинг

ускуналар бўйича мутахассиси, аслида қорхонанинг бутун молиявий-ҳўжалик фаолиятини юритувчи ва назорат қилувчи Мухаммад Азим Найк Мухаммад томонидан йиғиб олиниб, "қора бозор"да хориз валютасига алмаштирилган ва таъсисчи Абдул Кабир Имам Назарга — Дубайга жўнатиб турилган.

Мухаммад Азим Найк Мухаммад томонидан юритилган иккиламчи бухгалтерия китобларига асосан, 2009 йилда 182 млн. 709 минг сўм, 2010 йилда эса 205 млн. 401,4 минг сўм қорхона ишчиларига "конверт усули"да, қўшимча ҳақ тариқасида тарқатилганлиги аниқланган. Шунга қўра, 2009-2010 йиллар учун ишчи-хизматчилар даромад солиғи бўйича жами 88 млн. 288,9 минг сўм, ягона ижтимоий тўлов бўйича 98 млн. 501,2 минг сўм, фуқаролар суурта бадали бўйича эса 15 млн. 139 минг сўм бюджетга қўшимча ҳисобланган.

"West Land General Trading" ШКнинг 2008 йилдан кейинги даврдаги фаолиятига тўхталаётганимизда яна бир табиий савол туғилди: унчага қорхона қақат қонуний фаолият юритиб келганми?

Гап шундаки, 2008 йилнинг июль ойида Абдул Халил Мухаммад Асиф, Абдул Кабир Имам Назар, Мухаммад Азим Найк Мухаммадлар уюшган гуруҳ маофаатларини кўзлаб, ўзлари томонидан божхона ва солиқ қонун-

чилиги ҳужжатларини қўпол равишда бузилган ҳолатларни яшириш мақсадида бош бухгалтер А.Ташева ёрдамида қорхонанинг 2005-2007 йиллардаги молиявий-ҳўжалик фаолиятига тааллуқли бўлган ҳужжатларнинг қонунга ҳилоф равишда йўқ қилинади. Сунгра, бу ҳолатга қонуний тўс бериш мақсадида, мансаб сохта-қорлиги йўли билан "Айсберг" МЧЖ билан тузилган 2008 йил 9 июль кунги шартномага асосан ҳужжатларни нобуд қилиб юберишнинг қонунга мувофиқлигини аниқлаш имкони бўлмаган.

Қорхона ҳужжатларида 2008-2010 йиллар ва 2011 йилнинг 1 чораги давомида пул кўчириш йўли билан 9 млрд. 558 млн. 273 минг 866,28 сўмлик, савдо дўкони орқали нақд пулга 524 млн. 291 минг 125 сўмлик, жами бўлиб 10 млрд. 082 млн. 564 минг 991,28 сўмлик маҳсулот сотилгани кўрсатилган бўлса-да, қорхонанинг менежер-экспедиторлари ва сотувчилари томонидан берилган маълумотларга асосан, ушбу товарларнинг ҳақиқатда сотилган нархи ҳисобланганда, ушбу миқдор 31 млрд. 546 млн. 565 минг сўмни ташкил қилиши аниқланган. Бу рақамлар айтиб ўтилган давр ичида "West Land General Trading" ШК атрофида уюшган гуруҳ томонидан 21 млрд. 464 млн. сўмдан ошироқ савдо тушуми яширилганидан, бу пуллар НКМга киритилмагани ва банк муассасасига топширилмаганидан, 858 млн. 560 минг сўмдан зиёроқ миқдорда ягона солиқ тўлови тўланмаганидан далолат беради.

Умуман, "West Land General Trading" ШК томонидан 2008-2010 йиллар ва 2011 йилнинг 1 чораги давомида давлат бюджетига тўланиши лозим бўлган солиқ ва бошқа мажбурий тўловлар 2 млрд. 292 млн. 126,2 минг сўмни, божхона тўловлари бўйича 4 млрд. 592 млн. 735,3 минг сўм, жами 6 млрд. 884 млн. 861,5 минг сўмни ташкил этган.

Бу билан қорхона томонидан

Азиз МУСАШАЙХОВ,
Тошкент шаҳар прокуратураси бўлим бошлиғи
Шавкат ЁДГОРОВ,
«*Huquq*»

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1996 йил 9 августдаги "Ҳўжалик юритувчи субъектларни бюджет билан ҳисоб-китобларни амалга ошириш ва тўлов интизомини мустаҳкамлаш тўғрисида"ги 1504-сонли Фармони, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 26 декабрдаги "Аҳоли билан пул ҳисоб-китобларини амалга оширишда назорат қасса машиналарини мажбурий қўллаш тартиби тўғрисида"ги 621-сонли ва 2002 йил 5 августдаги "Пул маблагларини банкдан ташқари муомаласини янада қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги 280-сонли Қарори талабларига риоя қилинмагани аниқланган.

Шунингдек, уюшган гуруҳ аъзолари томонидан мувофиқлик сертификатига эга бўлмаган, истеъмолчиларнинг ҳаёти ва ҳафсизлиги талабларига жавоб бермайдиган 7 млн. 925 минг 685,86 сўмлик чой маҳсулотлари ноқонуний равишда сотиб юборилган.

Маъмур ҳолат бўйича "Устандард" Агентлиги Тошкент шаҳар стандартлаштириш ва метрология бошқармасининг текширув хулосасига қўра, "West Land General Trading" ШК томонидан ишлаб чиқарилган "Weston" 1-навли 100 граммлик эксклюзив қора чой (2.361.942 сўм миқдорига) ва "Weston" 100 граммли гранулали ва майда баргли қора чой (5.563.743,86 сўм миқдорига) мувофиқлик сертификатисиз ишлаб чиқарилган ва сотилган.

Жиноят ишлари бўйича Тошкент шаҳар судида "West Land General Trading" ШК атрофида уюшган жиноий гуруҳ аъзоларини қилмишлари кўриб чиқилди ва уларнинг ҳар бирига қонуний ҳақ белгиланди.

Имконият ва имтиёзларни суниётмоқ қилиш, қонунларни четлаб ўттишга уринишлар бошқача якун топиши ҳам мумкин эмас. Зеро, барча фаолият турлари каби тadbirkорлик ҳам қонунга таънади. Қонун эса барчага баробардир.

Ёлғон асираси

Баҳромжон ҚАНОАТОВ,
Андижон вилоят прокуратураси бўлим бошлиғи

Бир пайлар севгидан ҳолатда эмас эди. "Ошиқ-маъшуклар" анча пайт дийдорлашиб юришди, қиз Жамшидга деярли қаршилик қилмасди.

Ана шундай бемаъни учрашувларнинг бири 2011 йилнинг 16 июнь кунига тайинланган эди. Одатдагидек Жамшид шу кунги Дилоромни соат 17:00лар ҳаммасида спиртли ичимлик ичиб сўбатлашиб ўтириш учун таклиф қилди. Шу кунги қиз бу ёрғун дунёни охириги марта қўриб турганини билганида, балки учрашуга чиқмаган бўлармиди?

Андовлар тузоғидан чиқа олмаган Дилором Жамшид билан кимсасиз тузоғига қандай қилиб бори қолганини англамай қолди. Жамшид ундан ўзи билан бирга бўлишни талаб қила бошлагандагина қизнинг кўзлари очилди.

— Жамшид ака, мен хали турмушга чиқмаган бўлсам... Бу нима деганингиз? — деди.

Лекин қизнинг бу сўзлари Жамшиднинг сўқиллари ортида қолиб кетди. Қандай бўлмасин, ўз мақсадига етишни хоҳлаган Жамшид қизнинг тўғри келган жойига уриб, тегиб, қизни ўлдиришини айтиб кўрқитди. Хуллас, ожизанинг ожизлигидан фойдаланди...

Аҳоли фаровонлиги ва даромадларини оширишнинг, иқтисодий юқсалишнинг ишончли ва синалган йўли тadbirkорлик фаолиятини ривожлантириш эканлиги бутун ўз исботини топмоқда. Шу боис, мамлакатимизда тadbirkорлик ва ишбилармонлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш, улар учун зарур имкониятларни яратишга жиддий эътибор қаратиб келинмоқда. Бунинг самараси сифатида тadbirkорлик орқасидан ўзи, оиласи ва жамиятимиз фаровонлигига ҳисса қўиши истагидан ишбилармонлар сафи кун сайин ортти бормоқда.

Нафақат юртдошларимиз, балки хоризлик ишбилармон доиралар учун ҳам мамлакатимизда қўлай муҳит яратиб берилган. Шундай бир шароитда ҳам фақатгина шахсий маофаатларини кўзлаб, ноқонуний йўллар билан бўлса-да, ўз сармояларини қўлайитириш дардида юрган "ишбилармонлар" учраб турибди. Бунинг пойтахтимизда 2004 йилдан буйён фаолият юритиб келган "West Land General Trading" шўба қорхонаси атрофида уюшган гуруҳ томонидан содир этилган иқтисодий жиноятлар мисолида ҳам кўриб чиқишимиз мумкин.

Маълумки, ўзбек халқи чой-хўр халқ. Яъни, чойни кўп истеъмол қилади. "Чойхўрлик" борасида англияликлар даражасида бўлмаса-да, ўзбекининг қундалик истеъмоллида чой муҳим ўрин тутади.

Халқимиздаги мана шу жиҳатини эътиборга олган хоризлик бизнесмен Абдул Кабир Имам Назар (Афғонистон фуқароси) 2004 йилда Ўзбекистонга чой ва кофе маҳсулотларини олиб кириши билан шуғулланидиган "West Land General Trading" шўба қорхонасини таъсис этди. Қорхонанинг юридик манзили сифатида Сирғали тумани Чоштена кўчасидаги 34-уй белгиланди. Қорхона директори лавозимига эса, Афғонистон фуқароси, ўзбек миллатига мансуб Абдул Халил Мухаммад Асифнинг тайинланди. Ўз навбатида Абдул Халил Мухаммад Асиф ҳамшахарларимиз А.Ташевани бош бухгалтер вазифасига, И.Тўйчиевни цех бошлиғи-технолог вазифасига, У.Шаропов, М.Ҳайитов, Х.Иноғомовларини қорхона экспедиторлари, И.Эшматовни омор муддирини, Б.Ибрагимовни эса сотувчи-касир лавозимларига тайинланди. Хориз фуқаролари Мухаммад Азим Найк Мухаммад ускуналар бўйича мутахассис вазифасида, Мухибилло Мухаммад Азам эса норасмий экспедитор вазифаларида ишлаб келинади.

Бир қарашда барчаси қонунга мувофиқдиган кўринади. Аммо юқорида санаб ўтилган шахслар томонидан содир этилган қилмишларини тadbirkорлик, дейиш умуман тўғри бўлмайди.

Ўз атрофида ишончли одамларни тўплаб олган Абдул Халил Мухаммад Асиф қорхона таъсисчиси — Абдул Кабир Имам Назар раҳнамоллигида жиноий режаларини амалга оширишга киришди.

Уюшган гуруҳ режасига қўра, энг аввало улар Бирлашган Араб Амирликларидан қорхона таъсисчиси томонидан Ўзбекистонга юборилаётган қадоқланмаган чой ва кофе маҳсулотларини нархини божхона ҳужжатларида суний равишда пастайтириб кўрсатиб, шу йўл билан кўп миқдордаги божхона тўловларини тўлашдан буйин товлаб келишган.

Шу тариқа, уюшган гуруҳ томонидан 2008-2010 йиллар ҳамда 2011 йилнинг январь-март ойлари давомида "West Land General Trading" шўба қорхонаси номига Бирлашган Араб Амирликла-

"Чорсу" бозорида эски-тускиларни арзон-гаровга олиб, қайта сотиш билан тирикчилик қилиб юрган Бобирнинг ўша кўни савдоси юриши. Тушликдан сўнг Марина исмли таниши олиб келган қўл телефонини сотиб олмақчи бўлди-ю, иккиланди.

— Учқу-ку, ўғирланмаганми, ишқилиб?

— Нималар деяпсиз, ўзимнинг телефоним. Таниш бўлганингиз учун арзонга бермоқчиман.

Баднафслар

либ, ички ишлар идорасига олиб келишди...

Кеч кириб, ҳаммаёқни зулмат қоплаганда беихтиёр кўшиникига назар ташлаган Турсуной, чироқ ёқилмаганлигини кўриб, хайрон бўлди. Ёлғиз ўзи яшайдиган, саксон ёшга чиқса-да, уй юмушларини бемалол уйдалайдиган Саида опа қоронғу тушиши арафасида ховлидаги чироқларни ёқиб кўяр эди. Кўп ўтмай хайронликнинг ўрнини хавотир эгаллаб, Турсуной кўшиникига чиқиб, Саида опа чироқларни ёқмаганлигини, бундан дили ғаш бўлаётганини айтиб, маслаҳат сўради. Унинг хавотири бу кўшига ҳам кўчиб, у дарҳол ўглини чақирди-да, Са-

Наримон ИЗМУЛЛАЕВ,
Тошкент вилоят прокурорининг
катта ёрдамчиси

ида опанинг қўл телефонига кўнгирик қилишди. Бирок, у томондан ҳеч ким жавоб бермади. Шундан кейин Саида опанинг кичик қизи Гулсирага телефон қилишди.

Гулсира эри билан маҳаллага кириб келганида, онасининг уйи олдида турган кўшиниларни кўриб, эсанкираб қолди. Дарвозани итариб кўрган эди, ёпик экан. Шошапиша ёнидаги калит билан эшикни очиб, ичкарига югурди. Йўл-йўлакай чироқларни ёқиб, онасини чақира бошла-

ди. Ҳеч ким жавоб қилмади.

Айовдан энди ўтган ҳам эди, хона ўртасида ётган она-сига кўзи тушди. Ўша томонга интилди, бироқ ён-атрофдаги қонни кўриб, оёқлари ўзига бўйсунмай, ўтириб қолди. Орқасидан кирган эри шоша-пиша олдинга ўтиб, кўрпани кўтарди-ю яна ёлғач, хотинига ўгирилиб, бошини чайқади. Унинг бу ҳаракатидан онаси вафот этганлигини билган Гулсира бақирганча ховлига чоғиб чиқиб, фарёд қила бошлади. Кўни-кўшинилар йиғилиши. Учаска нозир ҳам етиб келди. Ҳамма хонадонга ўғри тушган, деган тахминда эди. Шу сабабли, бу орада бир-мунча ўзига келган Гулсира милиция ходимларининг тавсияси билан хоналарни кўздан кечи-ра бошлади. Аввалига ҳамма нарса жойида тургандек кўринди. Аммо хоналардан бирида турган тугунни кўриб, фикри ўзгарди. Қолаверса, тугуннинг боғланиши ҳам онасиникига ўхшамас эди. Ётоқхонадаги қараватнинг титкилангани-ю, нарсаларнинг сочилиб ётганини кўрган эса, бунга юз фоиз ишонч ҳосил қилди. Шу пайт бундан уч-тўрт кун аввал келганида онаси кўрсатган, дераза тагидаги столнинг тахтаси орқасидаги целлофан пакетдаги бир ярим миллион сўм пул эсига тушиб, ўша жойни ҳам текшириб кўрди. Пул жойида йўқ эди. Шунингдек, онасининг қулоқларидаги зирақлар, рўзгор буюмлари, чини идишлар ҳам йўқолганлиги маълум бўлди. Ҳуқуқ, ушбу ҳолат юзасидан жиноят иш кўзга тилиб, тезкор суриштирув ишлари бошлаб юборилди...

Учинчи бор судланиб, озодликка чиққан Дилшод аввалига исмиқхонада ишчи бўлиб ишлаб юрди. Кейинчалик, вокзалга бо-

риб, юк ортувчилик билан шуғуллана бошлади. Айни ўша кунларда эски таниши Маринани учратиб қолди. Сўхбат давомида Марина эри билан ажрашганини, уйдагилар билан ҳам уришиб қолганлигини айтиб, хаётидан нолий бошлади. Дилшоднинг "кўнгли бўш" эмасми, уни ўзи вақтинча истикомат қилаётган ташландиқ базага тақлиф қилди. Шундай қилиб, бағра яшай бошлади. Орадан кўп ўтмай, Марина эски маҳалласида Саида опа исмли аёл ёлғиз яшагини, унинг уйига ўғрилиққа тушиш мумкинлиги ҳақида гапириб қолган эди. Дилшод дарҳол рози бўлди.

Улар кечки овқат маҳали "иш" олдинда, дея "қиттак-қиттак" қилган, манзилга етиб келишди. Темир панжарани суриб, ичкарига кириш билан қўлга илинган нарсани олиб чиқишга унчалик ҳам кўп вақт кетгани йўқ. Бека ухлаб ётган хонага киришга юраклари дов бермади, шекилли, уни безовта қилишмади. Ўғирланган буюмларни эртаси кўни "Янгинобод" бозорида сотиб, пулига егулик харид қилишди. Пуллари тугагач, икки кундан кейин яна ўша уйни мўлжалга олишди. Бу сафар ҳам "қўйни-қўнжи"ларини тўлдириб энди чиқиб кетишган эди, аксига олиб, бека уйини қолди-ю, унинг овози ўчиришга тўғри келди...

"Кўр-кўрни қоронғуда топади" деганларидек, буни қарангки, Марина ҳам муқаддам бир марта бўлса-да, судланганга улгурган экан. Марина эри билан ярашиб, оиласини мустаҳкамлаш ўрнига, яна жиноятга қўл урди. Оқибатда эса, икки қиз-часининг маълум вақт тирик етим бўлиб қолишига сабабчи бўлди...

Келиннинг қилиғи

Садоқат опа иккита келин туширган. Тўнғич ўғлидан иккита, ўртанчасидан битта невараси бор. Икки келин билан бир ховлида яшайди, қозон-товоғи ҳам битта. Бўйи етиб, уйланиш арафасидаги кенжатоини тўнғичи ўзи билан Россияга ишлагани олиб кетган. Иккинчи ўғли эса қиракашлик қилади. Она "Энди ўғилларимиз боқсин" деб эри билан қараб қолгани йўқ, улар ҳам топган-тутганларини рўзгорга ишлаштирапти. Келинларнинг бирор ишларига қаршилик қилишмайди, айниқса, Садоқат опа уларга лоял ҳаммаслақ. "Фақат эрларнингиз билан бама-слаҳат иш қилинг, сизлар тинч бўсангиз, биз тинч", дейди. Уларга ишонади. Чунки, иккиси ҳам яхши оиланинг фарзанди.

Катта келини онаси билан савдога чиққан. Иккинчиси Юлдуз эса болалар боғчасида энага бўлиб ишлайди. Шу келини баъзан хавотирга солиб кўяди. Унга тан-бех беришга беради-ю, "хали ёшда, мен қариб, инжиқ бўлаётган, шекилли", деб ўзини қойишни.

Юлдуз дастурхонда доим ҳамма нарса бисёр бўлишини истайди. Дили кетган нарсани олиб ейиши керак. Бирор кун йўқки, куруқ қўл билан кириб кел-маса, албатта, бир нима егулик кўтариб келади. Садоқат опа ҳайрон: маоши оз бўлса, бундай харажатлар учун пулни қаердан олаётган экан? Бир-икки бор ўздан сўради. Юлдуз "Болаларнинг оналари олиб келишади. Ортганини уйга олиб келаяпман", дея жавоб берди.

Аслида Юлдуз нафсига эрк берган, эртани ўйламай иш қиларди. Ўзи эна-галик қиладиган гурӯҳдаги болалардан бирининг онаси боғчага яқин озик-овқат дўкониде ишлайди. Юлдуз у билан жуда чиқишиб қолди. Баъзан болани олгани кечкиқисса, ўзи дўконга олиб бо-

риб берарди. Юлдуз ҳар кун ишдан қайтаётганда, шу дўкондан хаваси келган нарсани қарзга оларди. Бора-бора қарзлари бир ярим миллион сўмга етиб қолди. Сотувчи аёл Юлдузнинг қарзини, бу иши яхши эмаслигини айтиб, бир неча бор оғохлантирди. Аммо Юлдуз "Бераман, қочиб кетмайман-ку", деб жавоб берар эди. Сотувчи ҳам бундан келмади, безбет энагага шарт қўйди: "Боланинг боғча пулини ўзинг тўлайсан. Менинг фойдам зарарингга кетапми. Қарзларингни тўлагин-у, истаган нарсангни олавер".

Шундан кейингича Юлдуз хижолат бўла бошлади. Бунча пулни қаердан олсин? Эри билса, жим ўтирмайди, оч қолдингми, сенга зарур эдимки, дейишни аниқ. Ахир, уйга керак нарсани ортиғи билан олиб келаётган бўлса, ейиш-ичишлари-да ҳам камчилик йўқ. Гурури билан нафиси ўртасидаги чегарани йўқотиб қўйиб, ўзича қайнона-қайнотамга яхши кўрнайди, дешиб, хуллас, уйга бир нима кўтариб келишни "одат" қилувди-да. Энди боши берк кўчадан қандай чиқсин... Боз устига сотувчи ҳам муддат қўйган.

Бир кунни нонушта чоғида Юлдуз қайнонасининг тилла тақинчоқларини эслаб қолди. Дастурхонни йиғиштириб, нари-бери идишларни ҳам жой-жойга қўйгунча, ҳамма ўз иши билан чиқиб кетди. Қайнонасининг меҳмон-хонасида ҳеч ким йўқлигидан фойдаланиб ичкарига кирди. Садоқат опа тақинчоқларини шифоньерда очиб сақларди. Буни билгани учун тўғри шифоньерни очди. Тақинчоқлар солинган қутичани олиб, дастурмолчага бўшатди. Уйига чиқиб, эри тўйидан олдин олган никоҳ узугини ҳам унга билдирмай олиб, пальтосининг чўнтағига солди. Эри йўл-йўлакай уни боғчага ташлаб кетиш учун кутаётгани бос Юлдуз унга эргашди. Ишхонасидаги юмушларини битказиб, соат ўнларда тилла бозорига ошдик. Бозорга кир-раверишда бир аёл ва эркак тилла тақинчоқлар сотиб оламиз, деб туришган экан. Юлдуз бозор ичига кириб ўтирмади, нотаниш шу жуфтликка юзланди. Қайнонасининг иккита тилла занжири, бешта узуги, битта қулони ва тўртта тилла тишлари, эрининг иккита никоҳ узукларини кўрсатди. Аёл бирини 700 минг сўмга баҳоллади. Уларни сотиб қарзлардан бутунлай халос бўлишни кўзлаган Юлдузнинг бу нархдан "тарвузи кўлтигидан тушди". "Қимматроқ бўлмайдими", деб сўраган эди, аёл, "Ана, бозорга кириб, тилланинг нархи тушган, хатто бундан ҳам арзон нарх қўйишади, ёмон баҳо айтаётганим йўқ", деди. Юлдуз бирор кўриб қолмасин деган хаёлда бозорга киришни истамай, етти юз минг сўмга сотиб юборди.

Пулнинг 100 минг сўмини ишхонасидаги аёлдан қарзга олган пойфазали учун, 600 минг сўмини эса дўкондаги қарзига берди.

Орадан икки ҳафта ўтгач, Садоқат опа шифоньердаги қутичаси йўқлигини пайқайди. Уч кун роса излади, уйдагиларнинг ҳаммасидан сўради. Юлдуз ўздан

Алишер БАҲРОНОВ,
Бухоро туман прокуратураси терговчиси
Меҳринисо ҲУСАИНОВА,
журналист

гумонни соқит қилиш учун биргалашиб ахтарди. Йўқ, топилмади. Юлдуз шу орада эрининг ҳам никоҳ узуклари йўқолганини айтганди, Садоқат опа, демек, уйга ўғри кирган, деб қолди. Кўрпачалар остига яшириб қўйган 300 минг сўм пули эсига тушди. Қараса, пуллари жойида. Шу тоғда Юлдуз қайнонасининг ёнида эди. Садоқат опа эри билан маслаҳатлашиб, ўғрилиқ ҳақида милицияга маълум қилишди. ИИБ ходимлари келиб бармоқ изларини олишди, суриштирув ишлари бошланди.

Бу пайтда Юлдузнинг хаёлини кўрпа остидаги пуллар ўғирлаган эди. Фурсат пойлаб, пулни ўғирлади-да, сотувчига олиб бориб берди, аммо хали қарзи яна анчагина эди. Онасига учрашиб 235 минг сўм олди. 35 мингмини сотувчи айтганидек боғча пули учун тўлаб, қолганини қарзга тўлади.

Энди пуллар ҳам йўқолганини билган ИИБ ходимлари ўғри хонадон аъзоларидан бири эканига амин бўлдилар. Дастлабки терговдаёқ Юлдуз қилишини тан олди. Қуда томон Садоқат опани бозорга олиб чиқиб, тилла тақинчоқларига ўхшагини топиб сотиб олиб беришди, ўғирланган пуллари ҳам тўлашди. Қизлари учун уэр сўрашди. Қилмишининг тубанлигини тушуниб етган Юлдуз виждон азобиде эди. Садоқат опа билан эри унинг ёшлик қилганини, хатосини тушуниб етганининг ўзи унга сабоқ эканлигини, қолаверса, неварларини ўйлаб Юлдузни кечирди.

Суд ҳам ишни атрофлича ўрганиб, Юлдузга ЖКнинг тегишли моддаларига биноан синов муддати белгилади. Биз ҳам баъзи мулоҳазаларга бориб исм-фамилияларни ўзгартирдик.

Улуғ айём

«Баҳор йилни боқади», дейди донишманд халқимиз. Бу ҳикмат теран мазмунга эга. Она табиатнинг қиш уйқусидан уйғониши, дов-даракларнинг гулга кириши, деҳқоннинг кетмон қўтариб далага чиқишига ҳамоҳанг бу ҳикмат. Ерга тушган ҳар дона уруғ халқнинг рўзи.

Бундан беш ярим аср муқаддам Навоий бобомиз: «Деҳқонким дона сочар, ер ёрмоқ била ризқ йўли очар», дея деҳқон меҳнати улуғлаган эди. Бу муносиб таъриф, бу улуғлик, деҳқон меҳнатининг кадр кулмати бизнинг давримизга келиб ҳақиқий мазмун ва моҳият касб этди. Эндликда деҳқончилик, чорвачилик, боддорчилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа барча соҳалари билан шуғулланаётган фермерларимиз ҳар қандай об-хаво шароитида ҳам мўл ҳосил етиштириб, давлатимизнинг иқтисодий қудратини оширишга улкан ҳисса қўшмоқдалар. Бу, энг аввало, мамлакатда кенг қулоч ёзган ислохотлар, эркин ва озод меҳнат, моддий манфаатдорликнинг ошиши ва энг муҳими, фуқароларимиз руҳиятидаги ижобий ўзгаришлар самарасидир.

Юртимизда Наврўз байрамнинг катта тайёргарлик ва шодибона руҳ билан кутиб оли-

ниши аслида бу қадимий ийднинг қайта туғилиши билан боғлиқ. Халқимизнинг топталган ва таҳқирланган бу қутлуг айёми мустақилликка эришганимиздан кейин қайта туғилди, янги мазмун ва янги руҳ билан бойиди.

Зеро, демократик ҳуқуқий давлат қуриш, инсон, унинг манфаатлари, ҳуқуқ ва эркинликлари сўзда эмас, амалда олий қадрият даражасига кўтариш билан бизнинг мамлакатимизда ҳамма нарса инсоннинг орзу-умидларини рўёбга чиқаришга қаратилгандир. Шундай экан, Наврўзи оламнинг ҳақиқий халқ бўйрамига айлангани ҳам мамлакатда демократик тамойиллар қарор топганлигининг амалдаги ифодасидир.

Таъкидлаш жоизки, шу йил 19 январда бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил янвурлари ва 2012 йилда мамлакатни иқтисодий барқарор ривожлантиришнинг муҳим устувор вазифаларига бағиш-

Наврўзга бағишланди

Фарҳод АЛЛАМБЕРГАНОВ,
Тўрткўл туман прокурори

Дала-дашда қорлар эриб, бойчечаклар очилганига анча бўлди. Қунлар ўтгани сайин, қуёшнинг ҳам тағти кўнчайиб, табиати уйғонишга чорламоқда. Бу жаннатмакон ўлкамизга уйғониш фасли бўлган баҳорнинг ташириф буюрганидан, яшариш ва янгилашиш айёми бўлган Наврўзи оламнинг кириб келганидан дарак бермоқда.

Баҳор табиатга илиқлик келтириб, гуллаб-яшнаш учун имконият бахш этса, кўнгилларга ёруғлик, эртанги кунга ишонч бағишлайди. Наврўз халқимизнинг яхшилик, эзгулик, меҳр-оқибат сингари минг йиллик қадриятларини ўзида жам этган айём. Бу байрам яқинлашганда хашарлар уюштирилиб, ховлилар-у, кўчалар тозаланади. Теварак-атроф ободонлаштирилади, гул ва дарак кўчатлари экилади. Энг муҳими, эл-улус йиғилиб, йил боши тадбирлари ўтказилади, келгусидаги ишлар режалаштириб олинади. Оқсоқолларнинг дуоси билан янгидан-янги, эзгу ишларга қўл урилади.

Яқинлашаётган Наврўз байрами муносабати билан ўтказилаётган ана шундай тадбирлардан бири Тўрткўл туман ҳокимлиги, туман прокуратураси, «Камолот» ЁИХ ва туман бандликка кўмаклашиш Маркази томонидан ташкил этилди.

«Одам савдосига қарши курашиш» шиори остида ўтказилган «Меҳнат ярмаркаси» да тумандаги 40 тадан зиёд корхона ва ташкилотлар 236 та бўш иш ўринлари билан қатнашдилар. Мазкур тадбирнинг энг муҳим жиҳати шу бўлдики, ҳар бир муассаса ва ташкилот ўз йўналишлари бўйича турли хил техник буюм ва экспонатларини ҳам тақлиф қилдилар. Бу эса, ақсарият ёшларимиз учун касбини тўғри танлашларида ўзига хос йўлланма вазифасини ўтади. Тадбир сўнгига ишга жойлашганларнинг 50-60 фоизи ёшлар ва коллеж битирувчилари эканлиги маълум бўлди ва шундан келиб чиқиб, бундай ярмаркаларни ҳар ойда бир мартаба ўтказиб туришга келишиб олинди.

Юрт равнақи йўлида

Мамлакатимиз бозор иқтисодиёти асослари шакллантирилган демократик жамият барпо этиш йўлидан борар экан, энг аввало иқтисодий ислохотларни изчиллик билан олиб бориш, давлатнинг бозор фаолиятига аралашувини аста-секинлик билан чеклаш, тадбиркорлик ва кичик бизнесни қўллаб-қувватлашни ўз олдига устувор вазифа этиб белгилаб олади. Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришга нег бунча катта эътибор қаратилмоқда, деган ҳақиқат савол туғилди.

Бозор иқтисодиёти шароитида мамлакат иқтисодиёти, аҳоли бандлигини таъминлаш, унинг фаровонлигини оширишда тадбиркорлик ва кичик бизнес муҳим аҳамият касб этди. Биз бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий давлат қуриш йўлидан борар эканмиз, тадбиркорлик фаолиятининг давлат томонидан ҳуқуқий тартибга солиниши, амалга оширилаётган иқтисодий ислохотларнинг тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришдаги ўрни тўғрисидаги масалаларни илмий-назарий жиҳаддан тадқиқ этиш муҳим аҳамият касб этди.

Давлат томонидан иқтисодиётни тар-

тибга солиш бевосита хўжалик (тадбиркорлик) фаолиятини тартибга солишни ўз ичига қамраб олади. Ҳар қандай тараққийпарвар жамият ўз тадбиркорларини химоя қилади ва қонуний рақобатни таъминлайди.

Тадбиркорликнинг муҳим аҳамияти унинг мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислохотларнинг туғган ўрни билан белгиланади.

Президентимиз Ислам Каримов тадбиркорлик фаолиятини ривожлантириш борасида қуйидаги фикрларни билдиради: Мамлакат келажагини белгилаб берадиган бу соҳа вакилларига шундай ҳуқуқий замин, имтиёз ва кафолатлар тизимини яратиш кераки, улар ўзи ўз оиласи, бутун мамлакат иқтисодиётининг равнақи йўлида эмин эркин ва аниқ мақсад билан меҳнат қила олинсинлар.

Тадбиркорлик фаолиятини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш, авваламбор, унинг ҳуқуқий негизини яратиш ва уни мустақамлашдан иборат. Бунда ҳуқуқий тизимнинг, қонуларнинг бозор шароитига мос келадиغان ва сиёсий, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-ахлоқий талабларга жавоб берадиган ҳуқуқий асосини шакллантиришни таъ-

У. ЖУМАЕВ,
СВОЖДҚК Департаментининг Навоий вилоят бошқармаси катта инспектори

минлаш муҳим аҳамият касб этади.

Бизнинг назаримизда, тадбиркорлик фаолиятини ҳуқуқий тартибга солиш борасида қуйидагиларни амалга ошириш мақсадга мувофиқ деб ҳисоблаймиз.

Хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятига давлат аралашувини камайтириш борасида олиб борилаётган ишларнинг давом эттириш, улар ўз фаолиятларини амалга оширишлари жараёнида расмийчилик жараёнларини имкон қадар қисқартириш, тадбиркорлик субъектлари фаолиятига қонундан ташқари ара-лашиш ёки бошқача тарзда салбий таъсир кўрсатиш иллатларига қарши жавобгарлиқни назарда тутувчи нормаларни янада такомиллаштириш ва бундай нормаларни мукамал тарзда ижро этилиши механизмини шакллантириш.

Тадбиркорлик фаолиятини ташкил этишни тартибга солувчи қонунчиликни ягона тизимига келтириш ва соддалаштириш ишларини давом эттириш, шунга

мувофиқ равишда тадбиркорлик фаолиятини бошлаш учун бир неча давлат органларига мурожаат қилиш тартибини камайтириб, фақат бир давлат органига тадбиркорлик фаолияти умумий тартибга солиш функциясини бериш механизминини яратиш.

Давлат томонидан тадбиркорлик фаолияти ривожланишини рағбатлантиришдан келиб чиққан ҳолда тадбиркорлик субъектларига фаолиятини модернизациялаш ва янги технологиялар ютуқларидан фойдаланишни кенгайтириш чора-тадбирларини амалга оширишга янада кўпроқ эътибор қаратиш;

Хозирги кундаги янги ва долзарб муаммолардан бири тадбиркорлик фаолиятини халқроқ майдонда ҳуқуқий химоя қилишнинг механизминини такомиллаштириш ҳисобланади.

Тадбиркорларнинг халқроқ бозорга чиқишларига кўмаклашиш ва чет элдан эркин иқтисодий фаолият юритишларини таъминлаш, уларнинг ҳуқуқларини халқроқ майдонда ҳуқуқий химоя қилиш чора-тадбирлари механизминини ишлаб чиқиш лозим бўлади.

Тадбиркорлик фаолияти субъектининг асосий муаммоси расмийчилик эмас, балки яна кўпроқ фойда олиш йўлиларини излаш бўлиши лозим. Мамлакатимизда амалга оширилаётган туб ислохотлар замирида ҳам ана шу мақсад муважасmdir.

«BEST GLOBE REALTOR» МЧЖ очiq танлов савдоларига тақлиф этади!

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2011 йил 25 майдига 147-сонли қарори ва Ромитан тумани ҳокимининг 2012 йил 10 мартдаги 562-сонли қарорига асосан тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш учун юридик ва ҳисоний шахсларга қуйидаги ер участкасидан доимий фойдаланиш ҳуқуқи танловга қўйилмоқда:

1. Ромитан тумани Челонгу қишлоқ фуқаролар йиғини Чандир маҳалла фуқаролар йиғини ҳудудида жойлашган умумий ер майдони 3000,0 кв. метрдан иборат бўлган 1 та ер участкасининг доимий фойдаланиш ҳуқуқи.

Ер участкасига бўлган ҳуқуқнинг минимал қиймати — 747 000 сўм.

Мажбуриятларнинг бошланғич ҳажми, шакллари ва шартлари Шаҳар ва туман архитектура ва қурилиш бошқармаси томонидан тайёрланган шаҳарсозлик топшириғи асосида белгиланади.

Танловда қатнашиш учун талабгор буюртма хат билан танлов ташкилотчисига қуйидаги ҳужжатлар илова қилинган буюртманомани икки нусхада тақдим этади.

Юридик шахс макомига эга бўлган талабгор учун — давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома нусхаси, шунингдек, ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нусхаси илова қилинган ҳолда унинг танловда қатнашиши учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома.

Жисмоний шахс макомига эга бўлган талабгор учун — паспорт нусхаси, танловда ваколатли вакил қатнашишда ваколатли вакилнинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжатнинг нусхаси илова қилинган ҳолда қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда расмийлаштирилган ишончнома.

Танлов тўғрисидаги билдиришноманида кўрсатилган ер участкасига бўлган ҳуқуқ минимал қийматининг 10 фоизи миқдоридида закалат пулининг хабарномада кўрсатилган танлов ташкилотчисининг ҳисоб рақамига ўтказилганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжати нусхаси.

Танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ тузилган, муҳрланган конвертлардаги икки нусхадаги танлов тақлифи.

Тақдим этилган ҳужжатларнинг барча варақлари талабгорнинг муҳри (юридик шахслар учун) ва имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Танловда қатнашиш учун талабгорлардан буюртманомалар ҳар куни (яшанба ва байрам кунларидан ташқари) қабул қилинади ва буюртманомаларни қабул қилиш 2012 йил 23 апрель куни соат 18:00да тўхтайтилади.

Танловда қатнашиш истагида бўлган талабгорларнинг тақлифлари Ромитан туман ҳокимлиги биносида 2012 йил 24 апрель куни соат 11:00 да очилади ва 2012 йил 24 апрель куни соат 14:00да мазкур ҳокимлик биносида танлов солиби аниқланади.

Танлов комиссияси томонидан танлов ҳужжатлари талабларига мувофиқ энг юқори тақлиф билдирган талабгор танлов солиби деб топилди.

Ер участкаларига бўлган чекланган (мажбуриятлар олинган) ҳуқуқлар мавжуд эмас.

Талабгорларга уларнинг сўровлари бўйича, энг кам ойлик иш ҳақининг бир баробари миқдоридидаги тўлов эвазига танлов ҳужжатлари тақдим этилади.

Танлов ҳужжатларини олиш учун тўловлар ва закалат пулларининг тўлалигини учун танлов ташкилотчиси банк рекезитлари: ХХТЎТ 83200 СТИР 302045495, МФО 00115 ОАТ Қишлоқ қурилиш банк Бухоро минтақавий филиалидаги: х/р 02080000204922559001

Буюртманомаларни топшириш ёки танлов ҳужжатларини олиш ҳамда қўшимча маълумотлар учун қуйидаги манзилга мурожаат қилишнинг ўзгариши.

«Танлов ташкилотчиси» — «BEST GLOBE REALTOR» масъулияти чекланган жамияти.

Ақшон савдолари манзили: 200100, Бухоро шаҳар Мустақиллик кўчаси, 10-уй. Лицензия RR 0029, E-mail: bg_reltor@list.ru, тел: +99 895 600-97-17, 8 365 223-49-24.

«KOSHMAS MULK SAVDO XIZMATI» МЧЖ Тошкент шаҳар филиали қуйидагиларни маълум қилади!

Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармасининг 2012 йил 5 мартдаги 36 к-ПО-сонли буюриғига асосан, «Хуқуқ» газетасининг 2012 йил 8 мартдаги 10 (791)-сонидан чоп этилган эълон билан «KMSX» МЧЖ Тошкент шаҳар филиалининг Танлов савдоларига чиқарилган Тошкент шаҳри, Мирзо Улугбек тумани, Қиёрай (Мусо Жалил) кўчаси 12-уй манзилда жойлашган икки қаватли ер тўлали бинони 12 апрелдаги савдосига тақлифлар тушмаган тақдирда тақририй савдолари 2012 йилнинг 30 апрель, 16 май ва 4 июнь кунлари соат 11:00 га белгиланган танлов савдоларининг тақририй савдоларини ўзгартириб, 2012 йилнинг 19, 26 апрель ва 3 май кунлари соат 11:00га қўйирилганлигини маълум қиламиз.

Асос: Ўзбекистон Республикаси Давлат мулк қўмитаси Тошкент шаҳар ҳудудий бошқармасининг 2012 йил 19 мартдаги 06/249-сонли хати.

Мурожаат учун манзил: Тошкент шаҳри, Миробод тумани, Амир Темуш шох кўчаси, 16А-уй. Веб сайт www.1kms.uz. Электрон почта манзил: rieltasvdo@inbox.uz
http://www.rkmb.uz/Te: (+99871) 2332349. Лицензия: RR-0001.http://www.rkmb.uz

«Пактакор» Осиёда иккинчи

«Пактакор» жамоаси халқаро футбол тарихи ва статистикаси ташкилоти томонидан ушбу асрда Осиёнинг энг яхши иккинчи жамоаси сифатида эътироф этилди. Рейтинг 2001 йилдан 2011 йилнинг охиригача бўлган мuddат давомида клубларнинг натижаларидан келиб чиққан ҳолда эълон қилинди. Унда «Ал Ҳилол» клуби 921 очко билан карвонбошилиқ қилмоқда. Иккинчи поғонада 869,5 очкодан тўплаган «Пактакор» ҳамда «Ал Иттиҳод» клублари жойлашган. Кучли ўнликдан «Гамба Осака», «Кашима Антлерс», «Сувон Самсунг», «Сеонгнам Ильва», «Сепакон», «Ал Сада» ва «Чонбук Моторс» жамоалари урин эгаллаган. Ўзбекистон жамоаларидан «Нефтчи» 34, «Насаф» 38 ва «Бунёдкор» 41-поғоналарда эканлиги ҳам эътиборга молик.

Муамба хушидан кетди

«Тоттенхэм» ва «Болтон» жамоалари ўртасида бўлиб ўтган Англия Кубогининг 1/4 финал учрашувида кўнгилсиз воқеа юз берди. Уйнинг 41-дақиқасида «Болтон» ва Англия ёшлар терма жамоасининг аъзоси Фабрис Муамба хушини йўқотиб, майдонга йиқилди. Уша пайтда унинг ёнида ҳеч ким йўқ эди. Майдонга дарҳол «Болтон» шифокорлари тушиб келишди ва уни хушига келтиришга уринишди. ESPN нашри томонидан маълум қилинишича, футболчи майдондан олиб чиқиб кетилаётганда нафас олмаётган экан. Урашув бош хаками Говард Уэбб ушбу ҳолатнинг тагига етмагунга қадар уйини тўхтатишга қарор қилди. Мудҳиш воқеа муносабати билан учрашув давом эттирилмади.

Шустер «Вильярреал»ни бошқариши мумкин

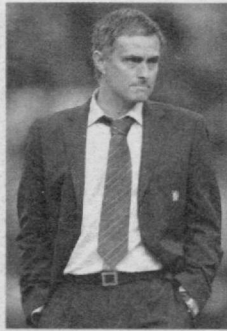
Мадриднинг «Реал» клуби собиқ бош мураббийи Бернд Шустер яқин вақтлар ичида «Вильярреал» жамоасида иш бошлаши мумкин. Хабарингиз бор, бу мавсумда Испания чемпионатида ҳам, Еврокубокларда ҳам жамоанинг омади чопмади. Немис мураббийи айна вақтда «Вильярреал»ни бошқариш учун асосий давogarлардан бўлиб турибди. Эслатиб ўтамиз, Бернд Шустернинг охириги ишлаган клуби Туркиянинг «Бешикташ» жамоаси бўлиб турибди. Германиялик мутахассис ушбу клубдан ўтган мавсумда кетган эди.

Азар энди Манчини нигоҳида

Франциянинг «Лилль» клуби ярим ҳимоячиси Эден Азар Англиянинг грант жамоалари бош мураббийларининг жиддий қизиқишларига сабаб бўлмоқда. Сал аввалроқ «Манчестер Юнайтед» клуби бош мураббийи Алекс Фергюссон Францияга бориб, Азарнинг ўйинини бевоСИта майдондан томоша қилган эди. Яқинда «Манчестер Сити» жамоаси бош мураббийи Роберто Манчини Франция чемпионатининг 28-туридан ўрин олган «Лилль» - «Валансьен» ўйинига таширф буюриб, истеъдодли футболчининг хати-харакатларини кузатган. Ҳозирча футболчи қайси жамоага ўтиш борасида бирор қарорга келмагани йўқ.

Моуриньо «Тоттенхэм»га ўтадимми?

Лондоннинг «Тоттенхэм» клуби Мадриднинг «Реал» жамоаси бош мураббийи Жозе Моуриньога жиддий таклиф билан чиқини режалаштириб турибди. Агар жамоа бош мураббийи Харри Реднапп «Тоттенхэм» дан кетадиган бўлса, унинг ўрнини Жозе Моуриньо эгаллаши мумкин.

Авалло «тақачилар» раҳбарияти Харри Реднаппни жамоада сақлаб қолишни истамокда. Аммо 65 ёшли мураббий буюрган. Мураббийнинг Лондонга келишдан мақсади «тақачилар» билан музокара ўтказиш бўлган. Эслатиб ўтамиз, бундан бироз вақт муқаддам Моуриньо Лондондан оиласи учун уй сотиб олган эди. Бундан бироз вақт муқаддам бир қатор инглиз нашрлари Моуриньо-нинг ёзда «Реал»дан кетиши ва «Челси»га қайтиши ҳақида хабар тарқатган эдилар. Аммо португалиялик мураббий бу хабарларни инкор этган ва «Реал»даги фаолиятини давом эттиришини таъкидлаб ўтган эди.

«The Mirror» нашри томонидан хабар қилинишича, жума куни португалиялик мураббий Лондонга таширф буюрган. Мураббийнинг Лондонга келишдан мақсади «тақачилар» билан музокара ўтказиш бўлган. Эслатиб ўтамиз, бундан бироз вақт муқаддам Моуриньо Лондондан оиласи учун уй сотиб олган эди. Бундан бироз вақт муқаддам бир қатор инглиз нашрлари Моуриньо-нинг ёзда «Реал»дан кетиши ва «Челси»га қайтиши ҳақида хабар тарқатган эдилар. Аммо португалиялик мураббий бу хабарларни инкор этган ва «Реал»даги фаолиятини давом эттиришини таъкидлаб ўтган эди.

«Ливерпуль» Муньяинга қизиқмоқда

Испаниянинг «Атлетик Билбао» жамоаси ҳужумчиси Икер Муньяин «Ливерпуль» жамоасининг яқинлашиб келаётган мавсум ораллигидаги трансферлар ойнаси пайтида сотиб олмақчи бўлган асосий футболчисига айланди. 19 ёшли истеъдодли футболчи ва Бильбао клуби ўртасида амалда 2015 йилгача мўлжалланган шартнома бор. Шунини ҳисобга олиб, трансфернинг қиймати 16 млн. евро, деб баҳоланган.

Эслатиб ўтамиз, бу мавсум Муньяин «Атлетик» таркибида 44 та учрашув ўтказиб, 8 бора рақиб дарвозасини ишғол қилган.

Неймар учун тўлов

Бир мuddат Бразилиянинг «Сантос» клуби ҳужумчиси Неймар атрофидаги миш-мишлар тинчиб қолган эди. Бу футболчи учун «Реал» ва «Барса» жамоалари жиддий кураш олиб боришмоқда. Бу борада ҳаракатларни жадаллаштириб юборган «Барселона» клуби «Реал»ни ортда қолдирди. Энди ёш иқтидор эгаси «Барселона»да тўп суради. Каталониялик бразилиялик футболчи учун 14,5 миллион евро микдоридagi тоvon пулини тўлаб беришди. Умуман олганда, каталонияликлар «Сантос»га 58 миллион евро тўлашлари керак бўлади.

Дастлабки келишувга кўра, Неймарнинг «Барселона» таркибида 2014 йилнинг ёзидан бошлаб ҳаракат қилиши кўзда тутилган.

«Рома» Россига қизиқмоқда

«Вильярреал» клуби футболчиси Жузеппе Росси ўз фаолиятини «Рома»да давом эттириши мумкин. Рилликлар ёзда 25 ёшли ҳужумчини кўлга киритиш учун ҳаракат қилиб кўришди. Ўтган мавсумда «Вильярреал» Россияни 30 миллион еврога баҳолаган эди, бироқ ҳозирда у оғир жароҳатни бошдан кечирмоқда ва Евро-2012ни ўтказиб юбориши ҳам мумкин. Бу эса ўз-ўзидан футболчининг нархи тушишига сабаб бўлади.

Сердаромад футболчилар учлиги

«France Football» нашрининг маълумотларига кўра, «Барселона» ҳужумчиси Лионел Месси дунёдаги энг кўп маош оладиган футболчи экан. Аргентиналик футболчининг даромади йилга 33 миллион еврони ташкил қилади. 10,5 миллион евро — ойлик маош, 1,5 миллион — муқофотлар, 21 миллион евро — рекламалардан келадиган фойда.

Иккинчи ўринни «Лос-Анжелес Гэлэкси» жамоаси футболчиси Дэвид Бекхэм эгаллаган. Унинг йиллик даромади 31,5 миллион евро-ни ташкил этади. Шундан 26 миллион еврони Бекхэм реклама шартномаларидан олади.

«Реал» футболчиси Криштиану Роналду эса учинчи ўринда бормоқда. Португалиялик футболчи йилга 29,2 миллион евро топади. Шулардан 15,5 миллион евро унга майдон ташқарисидagi фаолияти ортдан келади.

Спорт хабарларини **Максудали КАМБАРОВ** тайёрлади

Huquq
yuridik gazeta

Muassis:
O'zbekiston
Respublikasi
Bosh
prokuraturasi

Bosh muharrir:
Jahongir MAKUMOV

Tahrir hay'ati:
Abbosxon SANGINOV
Muxtor ZOIROV
Gulnoza RAHIMOVA
Yusupboy G'OIPOV
Svetlana ORTIQOVA

Baxtiyor NAZAROV
(Bosh muharrir o'rinbosari)
Shavkat YODGOROV
(mas'ul kotib)

Tahririyat manzili:
Toshkent shahri, Yahyo G'ulomov ko'chasi, 66-uy.

Telefon: 233-98-40,
233-10-53

Faks: 233-10-53,
233-64-85

Gazeta haftaning payshanba kunlari chiqadi.
Sotuvda kelishilgan narxda

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqrig qilinmaydi va eplagan qaytarilmaydi.
Muallif fikri tahririyat nuqtai nazaridan farqlanishi mumkin.
«HUQUQ» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
— tijorat materiali.
Reklama materiallarining mazmuni uchun tahririyat javobgar emas.

Nashr ko'rsatkichi
231

Buyurtma j-4168. 52 278 nusxada bostildi.
Gazeta tahririyat kompyuter bazasida teriladi va sahilfandani. «HUQUQ» original maketi.
Navbatchi muharrir: Sh.YODGOROV
Musahhih: M.QAMBAROV
Navbatchi: O'.DEHONOV

Bosmaxnaga topshirish vaqti: 22.00.
Topshirildi: 20.00 123456789

Gazeta «O'zbekiston» nashriyot matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxonada manzili: Toshkent shahar, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi matbuot va axborot agentligida 2009-yil 12-oktabrda 0188-raqam bilan ro'yxatga olingan.

ISSN 2008-7613